המודיע

בטאון אגודת ישראל העולמית / בס"ד ירושלים, עש"ק פר' בא ה' שבט תשל"ה (17 בינואר 75) / דף הוועד מסורה עב / שנה כו גליון 8402 / המחיר 120 אגורות

אלון: העמדה המצרית האחרונה איננה נוחה

מקווה עם זאת שזו איננה "המלה האחרונה"

וואשינגטון, יום ה' — שר החוץ יגאל אלון אמר היום כי העמדה המצרית האחרונה לגבי הפרדת כוחות איננה נוחה, אך הוא מקווה כי אין זו "המלה האחרונה".

אלון שוחח בקצרה עם עתונאים בשעה שהגיע לסטייט דיפרטמנט לפגישתו השניה עם שר החוץ קיסינג'ר.

אלון נתבקש להגיב על הצהרה שמסר הנשיא סאדאת בראיון לעתון הלבנוני "ג'והארי" בו אמר כי הוא מעניק לישראל ארכה של שלושה חודשים לשם נסיגות נוספות בשלוש חזיתות — סיני, הגדה המערבית ורמת הגולן.

כאשר עתונאי שאל את מר אלון, אם הוא רואה בכך הקשחה של העמדה המצרית, השיב השר הישראלי:

"אם אני מקבל מילולית מה שהם אומרים, אין זה נראה יותר מדי טוב. אך אני מקווה כי אין זו המלה האחרונה".

אלון התכוון תחילה לשהות רק שהות קצרה בוואשינגטון. הוא האריך את ביקורו ליומיים נוספים לאחר פגישתו הראשונה בת 90 הדקות עם קיסינג'ר. הוא עמד להיוועד הלילה עם הנשיא פורד ולהשאר לפגישה עם סגן הנשיא רוקפלר ושיחות נוספות עם קיסינג'ר.

היום גם נועד מר אלון עם שר ההגנה האמריקאי ג'יימס שלזינגר לשיחות על הסיוע האמריקאי לישראל (יונייטד פרס ועיר).

אלון נפגש עם שגריר בריה"מ בוואשינגטון

וואשינגטון, יום ה' — שר החוץ יגאל אלון, נועד אמש עם השגריר הסובייטי באה"ב, אנטולי דוברינין, במסגרת מגע בלתי פורמלי בין נציגים רשמיים של שתי המעצמות — מסרו היום מקורות מוסמכים.

הפגישה נערכה בבנין הקונגרס בוואשינגטון, בעת נאומו של הנשיא פורד על מצב האומה. מר דוברינין הבחין במר אלון באחד המסדרונות, וביקש להיות מוצג בפניו, אמרו המקורות.

שני האישים דיברו במשך מספר דקות באוירה קרית, אך לא נמסר במה דנו.

פגזי תותחים של צבא לבנון נורו לעבר מטולה

בספר פגזי התותחים נורו לעבר מטולה אתמול ליום ה' בשעה 2.30 לפנות בוקר. לא היו נפגעים ולא נגרם נזק, פרט לפגיעה בעמוד חשמל הממוקם... ממנו זרם למושבה.

עובדי חברת החשמל, שהגיעו בבוקר למקום, תיקנו את הנזק, והזרם חודש.

לראשונה נורו פגזי תותחים לעבר המושבה, דבר המצביע על הסלמה מסויימת בגזרה זו של הגבול. הגבול עם ה"פתחלנד". נודע, כי הפגזים נורו על ידי צבא לבנון.

מקורות לבטחון הודיעו, כי הפגזים התותחים הועלו מכיון בורג'-מטולין, ולא ברור אם הכוונה לאיזור המצבא צבאית לשובה או למטולה. התותחים מסוגים שונים נמצאים גם בידי צבא צבא השחרור הפלשתיני באיזור זה.

דובר צה"ל הודיע אתמול, כי צה"ל הגיב הבוקר על פעילות האש של המחבלים בירי, שכלל אש מקום... אזור לדום הפתחלנד.

בתגובה לשאלה אמר דובר צה"ל, כי לא מתנהלת שום פעולה צבאית באזור.

דיון חירום במצוקה הכספית הפוקדת את החינוך העצמאי

בישיבת ההנהלה נבחר צוות חרום לתכנון פעולת הצלה דחופה

מושב חרום של הנהלת החינוך העצמאי התכנס אמש בירושלים לדיון על הדרכים להלוך את המצב של המוסד הכולל של היהדות החרדית עם המצוקה הכספית שפקדה אותו בזמן האחרון בעקבות המשבר הכלכלי.

בישיבה השתתפו כל חברי ההנהלה ובראשם הגאון רבי אליעזר שך ראש ישיבת פוניבז', רבנים, אורחים ועסקני ההסתדרות המורים.

המנכ"ל הג"ר שרגא גרוסברד שפתח את הדיון הצביע את הנוכחים על חומרת הסכנה המאיימת עתה על קיומו ועצמאותו של החינוך העצמאי שלא ידע משבר כזה כבר לפני שנים רבות, הוא הדגיש שההנהלה מתקשה לעמוד בהתחייבויות הכספיות שנטלה על עצמה להבטיח את עצמאותו, צביונו ויעודו. הוא הדגיש כהמשבר הוא תוצאה של ירידה בשיעור התרומות של ידידים בארץ ומחוצה לה ומן הקיצוצים בתקציבים הממשלתיים.

בילא אחריו סגן המנהל הכללי הרב שמואל וינברג ספירס את סעיפי ההצעות המיוחדות בנושאי החינוך המשלים, ישיבות ערב, מעונות, הסעות, הכשרת כוחות ועידוד התנדבות לישיבות שיסתכמו השנה בשקה מיליון לירות בצד שעיקור ההכנסות אינו מדביק את ההוצאה הגדולה ההולכת.

בעקבות הסקירה נערך דיון ממושך שעבר בסימן החרדה הדאגה להמשך קיומו והתפתחותו, תוך הדגשת הזיקה הישירה בין החינוך העצמאי ועתיד קיומן של הישיבות, הועלו הצעות ורעיונות לפעולה מידית בקרב הציבור להעמידו על חומרת המצב.

בדיון השתתפו: הג"ר צבי כרקר בין רבה של רמת גן שהשתתף בישיבה כאורח, הגאון ר' שלום נח ברזובסקי ראש ישיבת "בית אברהם", הג"ר אלחנן סורוצקין מנהל את הישיבה, חברי הכנסת הרב שלמה לורנץ, הרב יהודא מאיר אברמוביץ הרב מנחם פרוש, הר' פישל גילרנר, ר' גבריאל ביר הרב ישראל אורלינסקי.

בסיום נבחר צוות חרום שיתכנן קוי פעולה לגיוס דחוף של הציבור להתגייס להצלת קיומו של החינוך העצמאי.

זמני הדלקת הנרות

מוצש		ע"ש
5.38	ירושלים	4.22
5.40	תל אביב	4.40
5.37	חיפה	4.29

סוכנות "טאס" בתגובה ראשונה על הודעת קיסינג'ר:

בריה"מ תוסיף לדגול בדטנט אך לא תרשה התערבות בעניניה הפנימיים

מוסקבה, יום ה' — בריה"מ הודיעה היום, כי היא מוכנה להמשיך במדיניות הדטנט ולהמשיך לשאוף ליחסי סחר טובים עם ארצות הברית, על אף ההחלטה לא ליישם את הסכם הסחר הסובייטי-אמריקאי משנת 1972.

היתה זו ההצהרה הסובייטית הראשונה על הקשרים עם וואשינגטון מאז הודיע שר החוץ האמריקאי הנרי קיסינג'ר ביום ג' בלילה על ההחלטה הסובייטית.

ההצהרה פורסמה באמצעות סוכנות הידיעות הסובייטית הרשמית טאס, בצורת מאמר מאת כותב טאס אנאטולי קרסיקוב. במאמר נאמר כי לא חל שינוי במדיניות הסובייטית, אך בריה"מ המועצות לא תרשה להכריע בעניניה הפנימיים ... רמז ברור לתביעות הקונגרס האמריקאי כי מוסקבה תגדיל הגירה חופשית יותר של יהודים סובייטים ומיעוטים אחרים.

קרסיקוב הדגיש: "ברית המועצות, צידדה, ויש להדגיש זאת במיוחד, מוסיפה לצדד בדטנט בינלאומי — במגמה שלא תהיה חזרה ממנה.

"אמת היא שברית המועצות מעוניינת ומוסיפה להיות מעוניינת בסחר עם המערב אשר יהיה מועיל לשני הצדדים, לרבות כמובן המעצמה הכבירה בעלת העצמה הכלכלית הגדולה ביותר — ארצות הברית של אמריקה".

"אולם", כתב קרסיקוב, "העם הסובייטי לא יהפוך לעולם את זכותו להחליט על עניניו הפנימיים לנושא של מיקוח.

"העולם לא יעלה על דעתם להתנות את קשריהם הנורמליים הבינלאומיים עם ארצות הברית, לדוגמה, בביטול הבצלות הפרטיות או אמצעי הייצור.

"מדוע אם כן סבורים קיצונים אמריקאים מסויימים בכוח ביקוש הסחר לגבאי, כי מישהו יאפשר להם לתת הוראות לברית המועצות לגבי אורח החיים הנכון לה".

קרסיקוב האשים "קרלינוגבים" בכידת "סערה בכוס מים", לפיה כי סוגיית ברית המועצות מתכחשה כדטנט.

כלכלנים מערבים אמרו, כי הם מצפים שחברות אמריקאיות המעוניינות בנמסקבה יוכלו להמשיך בעסקים כרגיל.

הם אמרו כי הם מצפים שהסחר בין שתי הארצות יימשך, אולם בהיקף מצומצם יותר.

סוכנות טאס צינתה, כי קיימת "כדירה בולטת" בין הסכם הסחר הדיקורי של 1972, לבין חוק הסחר אשר זה לא כבר באה"ב, ואשר מתנה את הענקת המעמד של מדינה מועדפת ביותר לברית המועצות במספר הגבלות שהן למעשה התערבות גלויה בעניינים הפנימיים של מדינה זרה. (יופ"י ועיר).

4 מחבלים נהרגו בקרב — 2 חיילי צה"ל נפצעו

דובר צה"ל הודיע אתמול, כי כוח צה"ל בקע בכפר הלילה אחר מחבלים בדרום הפתח-לנד.

הכוח פוצץ גשר על הדרך המוליכה לאל-הבריה, במגמה לשבש את תנועת המחבלים באזור. בכפר חמס נעצר אדם חשוד שהובא לשטחנו.

באזור הכפר כ'יבא נתקל הכוח בחבורת מחבלים. התפתח קרב אש ובו נהרגו 4 המחבלים ונפצעו שנים מחיילינו. הכוח הוחזר לשטחנו.

הודח ראש ממשלת צפון תימן

צנעא, יום ה' — רדיו צנעא הודיע היום שלויטננט-קולונל איברהים אל חמדי, העומד בראש המועצה הצבאית של הרפובליקה הערבית של תימן (צפון תימן) הדיח את ראש הממשלה מוחסין אל עייני ואת ממשלתו.

בהודעה נאמר שאל חמדי, הממלא כמפקד הכוחות המזויינים כיום את תפקידו של ראש הממשלה ...

סאדאת: על ישראל לנקוט בצעד הבא

הערבים "יפוצצו" המצב אם לא יצליחו המאמצים להשכין שלום במזה"ת

ביירות, יום ה' — על ישראל לנקוט בצעד הבא לקראת השכנת שלום במזה"ת — וזאת תוך 3 חודשים — זאת אמר נשיא מצרים אנואר סאדאת בראיון שפורסם היום.

סאדאת ציין כי מצרים מוכנה לתת את "ההזדמנות האחרונה" למאמצי השלום, אך הוסיף כי קהיר לא תשב בחוסר מעש, אם סוריה תותקף ע"י ישראל.

בראיון שהעניק סאדאת לעתון "אל נהאר" הוא טען כי על אף שמועות חוזרות ונשנות בענין זה, לא קיבל הצעה ישראלית חדשה להשכנת שלום באיזור.

"המדור עתה בידי ישראל. אני אומר שעד לשעה זו לא קיבלתי כל הצעה חדשה. אם לא אמצא כל היענות בינלאומית, הצד שכנגד חייב לשאת באחריות" אמר סאדאת והוסיף, כי אם יעלו בתהו המאמצים להשכין שלום במזה"ת "יפוצצו הערבים את המצב בעידית הגבה.

"אם לא יושג דבר בקרוב, בזמן הקרוב ביותר, נלך לרגבה — כולנו, כולל הפלשתינאים — ונפוצץ שם את הכל. אנו עצמנו נפוצץ את המצב בזמן שיראה לנו", אמר הנשיא המצרי.

עוד אמר סאדאת: "כאשר תבא ועידת ז'נבה לפרלג, היא היתה לשאת אופי סופי ומכסם, ולא להתפתח בדיון על כמה ק"מ בהתאם להסכמי הפרדת כוחות.

את שנת 1975 כינה סאדאת בהלדן הראיון כ"שנת הכרעה".

לבנון הגישה תלונה למועהב"ט

מרכז האו"ם, יום ה' — לבנון הגישה היום מכתב למועצת הבטחון על מעשי תוקפנות ישראליים...

נציג לבנון באו"ם אדוארד גורה אמר, כי המועצה חייבת להבטיח את ביצוע ההחלטות הקודמות, אך הוא לא ביקש לכנס ישיבה של המועצה.

תקוע מותח ביקורת על הצהרת ד"ר וולדהיים

מרכז האו"ם, יום ה' — נציג ישראל באו"ם מר יוסף תקוע מתח היום ביקורת על מזכיר האו"ם ד"ר וולדהיים בקשר עם הצהרה ...

מר תקוע אמר כי מזכיר האו"ם חייב לפעול אצל הצדדים, כדי שאלה יקיימו את ההתחייבויות שקיבלו על עצמם במסגרת הסכמי הפרדת הכוחות והסכם הפסקת האש.

אל לו למר ולדהיים להקל ראש בעובדה שמצרים וסוריה מוכנות להאריך את ההסכמים ע"י סירוב להאריך את כהונת כוחות האו"ם בסיני וברמת הגולן, ציין שגריר ישראל באו"ם.

מר תקוע אמר כי דברי מר ולדהיים משקפים את הידרדרות הארגון הבינלאומי, שחלה בזמן האחרון. (עת"י).

שמואל קוזלובסקי ירושלים | אסתר ברכה פקשר ירושלים

מ א ו ר ש י ם

ירושלים, ה' שבט תשל"ה

לשוחרי תורה!

יצא לאור הספר שרבים מיחלים לו

"מערכת השולחן"

הלכות טרפות מאת הרב **פנחס שמחה קורנפלד**

הכולל פנים השולחן ערוך ומבלנות הט"ז והש"ך בקיצור ובמנ"ב ליקוט מרבותינו הפוסקים ז"ל הדינים בדברי השו"ע ונושאי כליו

להשיג בחנויות לספרי קודש

הנהלת **"אולמי גילטון"**

מודיע לקהל החרדי שבאולמי סדורים קבועים לעריכת חתונות, בר מצוה, מסיבות גדולות ומפוארות על טהרת ההידור בכשרות חלק (גלאט כשר), עופות ומוצריו בהכשר ועד הרבנים ירושלים, ובשר בקר לכל סוגיו חלק

בברכה
הנהלת אולמי גילטון
דרך פ"ת 154 טלפון 255959

"אוצר הבגדים" בני ברק ת.ד. 1531 טל. 785866

במוצש"ק פר' בא ו' בשבט (18.1.75) ב-7.30 בערב תתקיים אי"ה באולמי וגשל, רח' מלצר 13

הרצאתו של
ד"ר **דוד לוי** בת-ים
מומחה ביפאי מחלות דרכי הנשימה בשיטה טבעית

על הנושא:
כיצד לא תיהפך הצטננות לקצרת (אסטמה)

לאחר ההרצאה יענה המרצה לשאלות הקהל בכל הקשור למחלות דרכי הנשימה (דלקת הקבה, הברונכיות, לסינוזיט, דלקות ריאה וכו' אצל ילדים ומבוגרים)

כרטיסים עדיין אפשר להשיג בערב ההרצאה בכניסה לאולם לאור הבקשות המרובות החלט להקצות מקום מיוחד לנשים

כל ההכנסות קודש **למטרות צדקה וסעד**

ביום ראשון ז' בשבט תשל"ה בשעה 7.30 בערב תתקיים אי"ה בבית הר' **משה אירנשטיין**, בני ברק רח' הגר"א 12

ישיבת עסקנים מצומצמת על נושאים אגודאיים

המוזמנים מתבקשים לדייק בהופעתם

ארגון נשי ויזניץ

בנשיאות הרבנית תחי'

ביום רביעי י"ז שבט 29.1.75 בשעה 7.30 יתקיים באולם בהוכבים הגדול ברח' רבי עקיבא 53 ב"ב

ערב אמנותי

בתכנית:
מקהלה
מסכת: **"כי האדם עץ השדה"**
וקטעי היכור וסטירה "אשת חיל מי ימצא"
בביצוע תלמידות בוגרות ביה"ס בית יעקב ויזניץ
כרטיסים להשיג: בהנהלת הצג — גבעת פנחס 10 ויזניץ
מזנון יוסי עזרא 54 — מזנון "הלבר" רבי עקיבא 53
וילברשלג הזון איש 31 — תיקון המצליח נחמיה 2
ההכנסות קודש לפעולות צדקה שעושי נשי ויזניץ

החלה הרשמה לקורס
מלאכת יד ועבודות נוי
קורס מיוחד למורות למלאכה
קורס מיוחד **לעקרת בית**
ע"י הגב' **איבון** (פרפורי) **טהרני**
הרשמה ברח' השומר 51 ב"ב אחה"צ ובערב

למשפחת **גרינוולד**

מנחמים אנו באבלכם הכבד במות יקירכם היקר מאיר

ר' **יוסף גרינוולד** ז"ל

דיירי הבית רח' ההסתדרות 15 פתח-תקוה

ראש ישיבה מנוסה

המעתיק מקום מגוריו לבני ברק

מעונין להרביץ תורה בישיבה בעיר או בסביבה

בדבר הצעות או פרטים אפשר לפנות:
אל **קוט**, חבקוק 12 ב"ב
אחרי השעה 8.00 בערב

בקשו רחמים עבור
משיח מיכאל
בן חפצי בת (לבוב)
הזקוק לרחמים שמים להצלת חייו

ד ר ו ש י ם

1) מנהל לבית ספר דתי בבאנאנצ'ארית, ארגנטינה ידיעת השפה הספרדית (ספרדית) — הכרחית

2) מנהל ישיבה גבוהה ידיעת השפה הספרדית — רצויה

לפנות, דחוף, להרב **יוסף אופנהיימר**, אצל **כהן** ירושלים, רח' ברנר 9
טל. 31778 או טל. 523931

אשה צעירה מדברת שפות
מחפשת עבודה
בענייני היהדות או ייעוץ הדברים
בירושלים טל. 02-522090

נמצא להדפיס בספר סופים של
סידור הרש"ש
ב' חלקים ...
המעוניינים יפנו לת"ד 686 ירושלים עבור "סידור"

מוסד תורני ישיבתי בגליל
מ ח פ ש
מ נ ה ל
דיור במקום תנאים טובים
לפנות טלפון מס'
03-792993 — 03-914856

בית ספר לנהיגה **"תבור"**
לימוד נהיגה
ברכב פרטי ובמשאית
רח' רבי טרפון 4 (פינת רבי עקיבא) בני ברק טל. 784733
בערב 740011

אהל חוה, מוסד חנוכי לבנות
רחוב דבורה הנביאה 7 ירושלים

ה כ ו נ ו !
לערב אמנותי עשיר

שיתקיים אי"ה במוצש"ק ד' אדר תשל"ה (15.2.75)
בבנייני האומה, באולם הגדול בשעה 7.45 בערב

בתכנית:
תזמורת אקורדיונים
הופעת מחול
עמי העולם בנושא השלום — קומדיה היתולית
הסרט המרתק איה בני
מחיר הכרטיס 12 ל"י

להשיג: אצל הגב' סיטבנת חנות הלבשה רחוב מאה שערים מול הדואר ואצל משפחת קוסטלנוץ בבתי ורשא

בית המדרש דישיבת מהרי"ל אשלג
רחוב שד"ל 4 בני ברק

ברכת מזל טוב לבבית

אנו מביעים ברגשי כבוד ובשמחה רבה, את ברכותינו הלבבות למורנו ורבינו

האדמו"ר ר' **שלמה בנימין הלוי אשלג** שליט"א
ולהרה"ג ר' **שמאי גינזבורג**
לרגל שמחת **הבר מצוה** של נכדם היקר
יהודה ארי' נ"י
בן הרב **יחזקאל אשלג** שליט"א
תזכו לרוות נחת הרבה ממנו ומכל יוצאי חלציכם

מאחלים
מתפללי בית המדרש והגבאים

מפעל **"עטרה ליושנה"**
רחוב עין יעקב 31
ת.ד. 6507 ירושלים

אחינו בני ישראל הרימו תרומה תרומה קודש עבור בחור ישיבה ירא שמים אשר סודר ע"י, ועתה עומד להנשא עם בחורה צנועה יראת שמים. חנ"ל ללא אף אמצעים וכל תרומה קודש להקמת בית יהודי בישראל.

תרומות נא לשלוח לפי הכתובת הנ"ל בהקדם.

צהלי ורוני יושבת ציון

ברוב שמחה וחדוה הננו להביע בזה ברכותינו הנאמנות מקרב לבנו לכבוד הרה"ג כבוד המעשים

מוהר"ר **משה ארנסטר** שליט"א
נשיא ויו"ר קרית מאור חיים ומוסדותיה בציה"ק ירושלים והמנכ"ל הקריה

ורב **שמואל אבישי שטוקהמר** הי"ו
ולחברי ההנהלה ולתושבי הקריה
לרגל **חנוכת הקריה והנחת אבן הפנה**
לבנין המוסדות לשם ולתפארת בשעטומ"צ

ע"ש **כ"ק מרן אדמו"ר מויזניץ** זצ"ל

יוליכם ה' על במתי ההצלחה ותראו פרי רב בכל מעשיכם הקדושים, להוסיף פאר לירושלים עיה"ק וליהדות החרדית כולה

ועד קרית מאור חיים ומוסדותיה
בארצות הברית

ברכות נאמנות

למע"כ ממכובדנו החשוב והיקר העסקן הדגול והנודע
הרה"ג רבי **משה ארנסטר** שליט"א
חתנא דבי נשיאה, כ"ק מרן האדמו"ר מויזניץ זצללה"ה

בהכנסו לתפקיד הרם כבנה ונשיאה של
קרית **"מאור חיים"** בירושלים עיה"ק

יתן ה' שיצליח במפעלו הגדול לשגשוגה והתפתחותה של הקריה החשובה להרמת קרן התורה והיהדות בארה"ק

בית חרושת לליטוש יהלומים
בקרית ויזניץ בני ברק
המנהל **מאיר רונס ועד העובדים והפועלים**

גם אני מצטרף לברכות
יעקב אליהו לזר

קרית מטרסדורף שבע קהלות
בנשיאות רבינו מרן **שמואל עהרנפלד** שליט"א

ב ר כ ת מ ז ל ט ו ב

חמה ולבבית מוגשת בזה למע"כ איש האשכולות, הרב הגאון הגדול המפורסם לשבח ולתהלה

כש"ת רבי **חיים צבי קהנגר** שליט"א
אב"ד בריסל
והרבנית תליט"א

ולמע"כ חותנו הרב הגאון המפורסם
כש"ת מוה"ר **משה הורביץ** שליט"א
אב"ד אונסדורף — ור"מ מתיבתא באר שמואל ברוקלין
ולכל המשפחה הנכבדה

לרגל נישואי הבן — הנכד
החתן המרומם הרב **יושע אלעזר** שליט"א
עב"ג תחי' בת ידידנו הרב הגאון, שמו נודע ברבים
כש"ת מוהר"ר **מאיר לנדא** שליט"א
מלפנים אב"ד אנטוורפען

בורא עולם יבנה בקנין השלם זה הבנין לתפארת בית אבותם

ה ה נ ה ל ה

ברכותינו הלבביות

למע"כ מכובדנו הדגול והמערך העובד ללא לאות לתורה ולתעודה חתנא דבי נשיאה כ"ק מרן **אדמו"ר מויזניץ** זצ"ל

הרב ר' **משה ארנסטר** שליט"א

לרגל הכנסו לתפקידו הרם כרבה ונשיאה של הקריה החרדית החדשה המפוארה בירושלים תו"ב **"מאור חיים"**

ע"ש ולזכר כ"ק מרן אדמו"ר רבי **חיים מאיר הגר** זצוק"ל

ולחגיגת **אבן הפינה** לבנין המוסדות בקריה המעטירה

יעלה ויצליח להגדיל תורה ולהאדירה כשאיפתו הקדושה

בעתירות
שמואל דסקל ומשפחתו

למנהלנו המסור והדגול

הרב **שמואל קרלבך** שליט"א וב"ב

מיטב הברכות והאיחולים

לאירוסי בתו המושלמת **חנה** תחי'

בורא עולם בקנין השלם זה הבנין

בעתירות
המורים, המורות, המזכירות והתלמידות
ביה"ס העממי **"אור החיים"** ב"ב

בית דוד ואסתר מעון לבנות עולות ★ בי"ס תיכון מקצועי

הכונו למופע פומבי

אשר ייערך בע"ה
ביום ראשון, ה' אדר תשל"ה, 16 בפברואר 1975
באולם הגדול של בנייני האומה בירושלים

פ ר ט י ם י ב ו א ו

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הד היום

הפוחדים מ"פן נרבה"

.ג. בישוב קרוניים אלה קשה לו ליהודי בבריתה למצוא קורטוב .ל עידוד ונחם גם מכיוון פנימי של הנושאים והדיונים שבהם עוסקים עצמם חברי־הכנסת. הללו, הגה להתעלות לגובה השעה הרצינית ולהזהרה כבר באבוהה הנעשה של ההרות, שאין לה שום בבים ושום יסוד אחר אלא התורה והמצוות, לא בצאו להם העכשיו נושא אחר לדון בו כאשר ביטול כל מגבלה והבית כל רסן מוסרי, ואת בעת שרוב בתים הביע בעד העבירה להעקרת החוקה של שתי הנשים־חוק לבטל כל מגבלה פלילית בביצוע הפלות בלאכותיות.

אין כאן רק השאלה של היחס הזולזלי והביטוי המחריד של עלות־דעת או תוסר־דעת כלפי אחד ממוקדי העבריינות האנטי־יהודית, אלא, בעיקר, ההיבט על גמיכות־הרוח וקטנות־האמת של אלה המתיימרים להיות כיום הנהגתו של העם בישראל, שלא מצאו להם שעה נאה ומתאימה יותר לעסוק באמצעי של ההכבעסות כהוו של העם בישראל, אלא דוקא בימים אלה כאשר הצר הצורר כורע כל יום בשער רצל הגבולות ומאיים במלחמת השמד.

איך לא ימגע לבו של יהודי למראה המגמה איומה זו של אלה מנהיגי האלה פרנסי ישראל? שקה שאויבינו אינם עוסקים אלא בתכנון מהוחכם של השמדה וכל כליה, באים הללו להיות שותפים לאותה מזימה, לסייע בידיהם שנהיה חלשים, מועטים, מדולדלים, כאילו אומרים לאויבים לא להתאמץ במלחמה כי אנחנו נעשה מעצמנו את המלאכה ביתר יעילות ויסודיות.

בה מרחיש הדבר ומה מנומע, כאשר פרשיות התורה הנקראות בשבועות אלה מזכירות את גזירתם של המצרים בתינוקי של "פן ירבה", בשלעומת זאת השיבו להם אבות ואמהות בישראל: "פן נרבה"? — כן נרבה וכן נפריץ! וזהו התשובה היהודית הבריאה, השורשית, החכמה והמתאימה ואילו כיום, עיקרי מצרים נשארו כשהיו, ולגורל החוהגו — "מבחרי העם", ברובם, הם המיעקים בתרדה: "פן נרבה"!

במהלך דברי־ההנמקה של תומכי החוקים הללו, בשכמו דברי צביעות ובתוכם הטענה כי החוק במילא לא כנגד ביצוע הפלות בלאכותיות ובמילא הגיע שיעורן לכדי רבבות לכל שנה. כאילו אין כח־עמידה לחוק כזה, והאמת היא, כידוע לכולם, שלא החוק הכתוב אשם במצב אלא אי־הביצוע של כל מה שכלול בתוכו. כל זרדעות החוק במדינת ישראל חברו יחד במשך שנים רבות לפקע אחד המור, כאשר העלימו עין, ביודעין ובכתכוון, מן ההפקרות המשתוללת בתחום זה, מן העובדה שרופאים כתעשורים ובפד בצע כסף הם מוכנים לרצוח עוברים בבטן אמותיהם, ,מתוך ידיעה כשלטונות "מדינת החוק" לא יבקשו נגדם שום אמצעי, כי לא יבצעו את החוק ככתבו וכלשונו וכי יוכלו להמשיך גם הלאה באין מפריע בביצוע מעשים אלה.

איזה לנו שהגענו למצב זה, שבעת צרה ליעקב, עוסקים המנהיגים הפרנסים נבחרי הרוח במלאכתם של אויבינו להוליש את העם מבפנים, להרס את שארית יסודות הקיום הרוחניים והמוסריים שלו. יותר משאויב מבחוץ כפתה, אנו נפתרים כביכול רעה זו שמבפנים, יותר משאנו זקוקים להרבישמים גדולים נוכח הסכנה של הגבולה הדרושים לנו הרבישמים שיעורה הקב"ה רוח טהרה, להסיר את ערלת־הלב מכל כל אלה, להשיבם למקור מים חיים של תורה ואמונה.

הרב שלמה לורנץ

לחיזוק תודעת הזהירות בדרכים

התשובה המיוחדת, התנועה היהודית, להם ולהתחשב בכל נפש בישראל וזלה במיוחד בזה שבונע לאבשים הנמצאים בהדיל, החיילים בבתאים בסכנה ובדרך כלל אין בידינו לסלק את הסכנה הרחופת כעל לחיילינו; לפעמים אף אין ביכולתנו למעט את הסכנה כי הדברים אינם תלויים בנו. אבל דוקא כאשר אנחנו יכולים למעט ואפילו במשהו — ולדעתי אנחנו יכולים למעט בהרבה — את הסכנה במה שנוגע ונובע מתאונות הדרכים, הרי שאנו חייבים לעשות זאת.

נדמה לי שמבר המבחן יסכים אתי כאשר אומר שדוקא במסגרת צה"ל אנחנו יכולים לבמצ את תאונות הדרכים הרבה יותר מאשר בקרב אזרחים, ולא רק באופן יחסי אלא גם באופן אבסולוטי במה שנוגע למספרים כפי שהם שכעיו — האיבי יהיה אותם בדיוק — ואת במבה רכמה נימוקים. שאמנה רק אחדים מהם: 1) הצבא זו מסגרת עם משמעת ביותר, עם אפשרות להדריך ההנהגים העובדים בנהגים, שאין דומה לה בשום מסגרת אחרת. 2) בצבא אפשר לתת הוראות להקן תקנות המחייבות זהירות ומטילות עונשים חמורים, ועוד, יותר מאשר בקרב אזרחים. 3) בדרך כלל מחיר הנהג לרכבו בצבא הרבה יותר, כי לרוב זה רכוש ציבורי. לא כן לגבי הנהג הנוהג ברכב פרטי — אלא אם כי כדובר מנהג בקפדני — המצב גם בדברים אחרים. 4) הרכב בצבא הוא במצב הרבה יותר טוב מאשר הרכב הנמצא בידי הציבור. 5) השפעה המבוגים על הנהגים, שהם בדרך כלל אנשי צבא בעלי ותק ובעלי דרג. אין כל ספק שאם אנשים אלה יקריצו הקוטת לב ויחנו באמת להדריך, להשפיע ולהקפיד קצת וכן לאהם נוגים בעורים — זה לא יהיה וכן ביותר. זה יכול להצעית אבנ בסיעה — הרי באפשרותם להדריך ולהשפיע הרבה מאד.

העובדה היא שבמהבית הראשונה של 1973 כאשר האלוף שביאל גובן היה ראש פיקוד הדרכה והתקין תקנות מחמירות חלה ירידה של 25 אחוז במספר התאונות. אני מדגיש: ירידה של 25 אחוז במספר התאונות על ידי זה שאיש אחד הקדיש תשומת לב להתקין את התקנות הדרושות, אם על ידי כך הוא יכול היה להשיג תוצאה אשר כזאת, הרי שזה מחייב אותנו, הרי שזה מחייב את שר הבטחון מאד מאד.

ועד: כאשר היה מפקד המוסיבה הידועה שלו, המטיבה אותה חטיבה בבמספר קטן ביותר של תאונות דרכים בהשוואה לכל שאר החטיבות. ללמדנו שאפשר להשיג הישגים גדולים מאד. הן במסגרת הצבאות הן על ידי כך שהאישיות מאיימת בוכנה להקדיש זמן, מחשבה וכח רצון במגמה להשיג הישגים בקשר להמעטת תאונות הדרכים.

לפי הנתונים בתאונות היתה עלייה של כ־60% בתאונות הדרכים בתקופה השנה שאחרי מלחמת יום כיפורים. אבנם לכמן האמת אני חייב לציין שאי אפשר לחזק במספרים דהעלייה הלה גם בגלל הגידול הגדול במכוניות בצה"ל באותו זמן שלאחר המלחמה — והדברים או היחס שבין התאונות ומספר האנשים הנמצאים איתנו וכן בצבא — אבל כבצר שהלה עלייה והיינו צריכים להת קורבנות ביהודים, וכל קורבן כתוצאה מתאונות דרכים הוא קורבן מיותר.

לדעתי, בכגדרת הצבאית, נוסף על מה שהזכרתי — הוראות ביתוית, תקנות אשר מחייבות הזהירות יהיה — יש בהיר דוגמה: האלוקי גובן התקן תקנה שכל מי שנוסע ברכב צבה חייב בחגור חגורת בטיחות (וזה השפיע את השפעתו. היום, כפי שאני שומע, אבבם ההקנה עדיין קיימת אבל לא מקפידים עליה כפי שהקפידו בזמנו. אני הרבה שנוסף להקנית תמידות טוב שיהיה בזה בודק דווקא בצבא — אי אפשר בקרב האזרחים — אפשר לבנוע ולהבטן בתאונות דרכים על ידי עידוד, על ידי פרסים, על ידי הפיכיות. אני בטוחף אם פרס של באה לירות בתקופה זו, אחרי הפיכות יש בו עידוד אי ממעיצות לאותה אשר לא היה מעורב בתאונת דרכים במשך שנה שלמה? לדעתי, אני בטוח להגדיל את הפרס הזה פי עשרה ופי עשרים לבני נהג שלא היה מעורב בתאונות דרכים במשך כל השנה. אני חושב שיש בשמעות לפרס לחיל, אפילו אם הפרס הוא בכבים נסמך ביותר, ואפילו אם יהיה זה אות הצטיינות. האווירה בצבא היא שהחייל יודע להחשיב עצם קבלת פרס יותר מאשר האות.

הצעה נוספת בקשר להפצת החו־ שאני מקווה, בקרוב, תהיה חוק במש — הצעתו של ידידי חבר לסיעה חברת הכנסת אברבוך, בקשר להברות הבטיחות. כולנו כמעצבים שמבחינה אובייקטיבית צריך הצעה החוק שבהקבלה עליידי הכנסת פה אחד לא נבבה באופן מצפי לתוקפה, אבל נדמה לי שדוקא בצבא ישנה אפשרות, בלי חוק, לתקן תקנה לגבי חגורת הבטיחות. בלי כל ספק זה יתרום משהו להמעטת התאונות.

נדמה לי שהתהדר להמשה חיילים עם אגד, אם אנבם זה יצא לפועל, ואני בקוה כך, נוסף לעצם חשיבותו של הדבר, יתרום להמעטת תאונות הדרכים. עכשיו נירא לראות איך שהחיילים צבעים בתור, לא בהדרכה, אלא מכים על הכביש. בעקבות הגדל זה הם לא יצטרכו להמתין זמן ארוך, לפעמים לבצלה משעה בצידי הדרכים וצל הכביש. הסדר זה יתרום, נוסף לעצם החשיבות של ההסעה, שהחייל לא יצא, לכביש... — גם להמעטת תאונות הדרכים.

אותי ההכר היותי איבר בקשר ללהחות ההוראות שצה"ל הנהיג נדמה לי שזה תרם תרומה להמעטת תאונות הדרכים. האם אין בקום להפיץ יותר להיות והרית זה יביא תרומתו להמעטת תאונות־הדרכים.

הצרתי האחרונה היא בקשר לקרוסנהגות בקבלנות. צה"ל הוא הגוף היד אשר לו הרשות לשלוח בחורים צעירים לפני גיל 18 ללמוד נהגות. יש לצה"ל קורסים משלו; נוסף לכך הוא שולח צעירים ללמוד נהגות בבתי־ספר בקבלנות. אותם בתי־ספר מעוניינים לתת כמה שעות שיעורים ולהצביד את הצעירים למבחן אחרי תקופה קצרה מאוד. יכול להיות שהבחורים צמודים בבבחן, אבל יש מבחן ויש מבחן, אני מציע לשר־הבטחון שיבגית אי יקבל דין חשבון האם העניין של שיעורים בקבלנות לא כמו עם בשיעורים או בבעיית הסדכה אשר הצעירים חכים לה.

(דברים בכנסת)

הרב מנחם פרוש

חוק אנטי לאומי ואנטי יהודי

חזרתי לפני שבוע מביקור בארצות הברית ובדרום אפריקה. היהודים שם מודאגים ושרויים במתח. הם חרדים לשלומנו, לקיומנו. — אני לא נרסתי זאת — אבל הם מביטים עלינו מתוך המצבות על גורלנו, ואינני יודע אם עלה על דעת אחד מאלה שנפגשתי איתם כי כאן בארץ ישראל, כאן במדינת ישראל, כאן בכנסת, בה יושב פרלמנט המוח והכוח במצב מתמפוף לנו, שכאן, כעת, ביכים אלו מסוגלים לא פחות מאשר 23 חברי כנסת להתפנות ולהביא לכנסת בגרונה דמבוקשה חוק כזה, חוק של התרת המתת עוברים, נפשות, בשמות של ילדי ישראל בעודם במעי אמהותיהם.

אתם תקראו לזה חוק, אבל יותר נכון לקרוא לזה היקרי גזרתו של פרעה שגזר "וראיתם על האבניים אם בן הוא והמיתם אותו ואם בת היא וחיה". כשאמנו אומרים "על האבנים... הביאורי פירושו — להכות את העובר לפני יציאתו לאויר העולם. גזרה זו היא בתוכנית החוק הבוצע. התינוקת בחוק המוצע מתיר להמית עוברים במעי אימותיהם, ובעצם גזירתם קשה מגזירתו של פרעה, כי פרעה גזר רק על הבנים, שנאמר "וראיתם על האבניים אם בן הוא והמיתם" ואילו אתם גוזרים גם על הבנים וגם על הבנות.

הזוהכו קובעת בבראשית פרשה נח:

"שופך דם האדם באדם דמו ישפך כי בצלם אלוקים עשה את האדם". הגמרא בסנהדרין דף נ"ז אומרת: הבא דבי ישראל: בן נח, כלומר לא יהודי, הוזהר מלהרוג עוברין, שנאמר כך אומרת הגמרא, דם האדם באדם, איזה אדם באדם? זה עובר במעי אמו. וכך קובע הרמב"ם בהלכות מלכים פרק ט' הלכה ד': בן נח שהרג נפש אפילו עובר במעי אמו נהרג עליו. הגמרא בחולין ל"ג אומרת: אם לבן נח כך מי איכא מידי דלישראל שרי ולבן נח אסיר. נמצא, ישראל ההורג עובר אין להשוות לינו בדין רוצח נפש, כלומר כרוצח גוף הראוי לקיום עצמאי ואין מענישאותו בבית דין כרוצח, אולם חל עליו איסור רציחה והוא כהורג את הנפשה. הנציור של יהרג ואל יעבור שאנו מצווים על שלושת הדברים — עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים — דין המתת עובר במעי אמו הוא באביזרייהו של שלושת האיסורים החמורים האמורים. וזה בה חמור שאנו מצווים על כך — יהרג ואל יעבור.

דעת גדולי ההלכה

גדולי ההלכה הראשונים והאחרונים מתייחסים לבעיה זו במלוא החרדה. מספיק לשים לב כיצד גאון הדור רבי חיים עוזר גרודזינסקי בעל אחיעזר בחלק ג' סימן ע"ב דן בשאלה של אשה חולה במחלת הריאות שלפי דעת הרופאים יש להוציא את העובר מהאמה כיוון שהוא מסכן את חיי האם. והוא מתלבט כיצד לנהוג באם יש רק ספק סכנה לחיי האם, האם הורגים את העובר. מה אפשר ללמוד על גודל החרדה והסמכות הנדרשת להכריע בענין.

השוב שתהיות לעינינו בישת ההלכה כאשר יש סכנה של ממש לחיי האם, כמו שכתוב באהלות פרק ז' משנה ו': האשה שהיא מקשה לילד מחתכין את הילד במעיה ומוציאין אותו אברים־אברים מפני שחייה קודמין לחייו. אולם ממשיכה המשנה: יצא רובו, כלומר אחרי שהעובר יצא רובו ממעי אמו אין נוגעין בו מפני שאין דוחין נפש מפני נפש.

ברור כי אנו שוללים שלילה מוחלטת את החוק כולו על כל סעיפיו כי אינני רואה מקום לקבוע כל היתר להפלת עובר ללא סמכות הלכתית, זה לוקחת תמיד בחשבון הנתונים שיש לקחת בחשבון בדאגה לחיי האשה.

קשה לי לרדת לסוף דעתם של מציעי החוק כולו, אבל גם לשיטתם ולגישתם החילונית קשה לי להבין ביחוד את סעיף קטן (ו) בסעיף 2, שהוא סעיף הנוגד גם את כל היסודות האינטרסים הלאומיים — להתיר הפלת עובר כאשר יש מספר רב של ילדים שהם בני ביתה. האם הבנתם התעמקתם במשמעותו של סעיף זה? — להמית עוברים במעי אמותיהם מכיון שלאותה אם יש כאילו מספר רב של ילדים? כיצד מגיעים להתדרדרות כזאת להמית עוברים במעי אמותיהם מכיון שיש מספר רב של ילדים, כלומר, בגלל המצב הכלכלי המצב הסוציאלי? נכון, אנו חיים במצב כלכלי קשה, ומצב סוציאלי קשה. אבל האם יש להעלות על הדעת להמית עוברים במעי אמותיהם בגלל שיש מספר רב של ילדים?

הייתי רוצה לשאול, אתכם, לשאול את כולנו: המדינה משקיעה מיליוני לירות לעידוד העליה. למה לא תשקיע המדינה כספים לעידוד הילודה, ולא לחוקק חוק עם סעיף שנוגע כזה להתיר המתת עוברים במעי אמותיהם בגלל המצב הכלכלי. עצם ההתבטאות על המתת עוברים מפני שלאותה אם יש כבר מספר רב של ילדים, זה ממש מזעזע ומחריד.

מי שמכם לשר ושופט על ילדי ישראל?

ברצוני לשאול את חברי־הכנסת המציעים: האם יש מרחק בין הצעתכם להמית ילדים במעי אמותיהם בגלל שיש לאותה אם מספר רב של ילדים לבין הצעה שאם המתלבטת בבלכלה ילדיה תוציא חלילה להרוג כמה מילדיה? אל תיבהלו מהשוואה, כי בעצם הצעתכם דומה לכך.

במספר בית באמן להרב, אלחנן הרבסטיין זצ"ל בנושא זה מספר סיפור עובדתי אשר אביא את המציתו: כי הוא מאלף. הוא מספר על אם שפנתה לרופא לבצע בה הפלה. שאל אותה הרופא אם יש לה עוד ילדים. ובהשיבה כי יש לה עוד ילדים, ביקקש להביא לפניו את הקטן שבילדיה. הביאה את ילדה שהיה בן שנתיים. האשה לא הבינה את פשר בקשתו של הרופא, והיא חשבה שאולי הוא רוצה לראות את ילדה כדי לדעת בידולו לפני ביצוע ההפלה. כשהביאה את הילד הגיה את הילד ושאל את האם אם היא מסכימה לחתוך את ראש הילד בסכין. האשה הגיבה בזעקות אימים: מה עשה הילד, למה המדע יבות ראשו הרי הוא ילד נחמד. כאן הגיב הרופא: ומי אמר לך שהילד הנמצא במעיך לא יהיה נחמד כמוהו? ולמה את רוצה לרצוח נפש ולהפוך אותי לרוצח? המסבר מסיים: כה הבין רופא בעל רגש אנושי מה שלא מבינים אותן אמהות רבות המבקשות להמית ילדיהן במעיהן. איה רגשי האם, איה הרגש האנושי, איה הפחד מיום הדין הגדול והנורא?

בדור השואה — השמדת ילדים אסון

בדור זה אשר היטלר ימ"ש רצח שליש מעמנו, רק לכבשונות אש כוליון ילדינו, איך מבטחים סעיף כתיר רצח עוברי ישראל במעי אמותיהם כאילו יש כמספר רב של ילדים — וזהו בעצם המשמעות סעיף קטן (ו) של סעיף 2. הא עד כדי כך התדרדרנו במתיקתן דיוטת הגרועים שבאומות העולם דוגמ כי יש מדינות כמו אירלנד ספרד, פורטוגל הרפובליקה הזו קיה שאין בהן כל פטור מפורד האיסור על ההפלה, גם כאשר מדובר הוא בהפלה הדרושה לשמירה מידית על חיי האשה. המדינות אשר מתירות הפלות קלים סוציאליים עומדים על האישור להביצוע הפלה לא יו אחר שלב מקום של ההריון; עשרה שבועות לשלושה חודש הדבר אף ברומניה המזרחית, הונגריה, צ'כוסלובקיה, דנמרק ואילו בחוק המוצע אצלנו קטן (ו) שמתיר הפלה בגלל של ילדים או כאשר האם היא מגיל 45 אינכו מגביל את ה זמן שהוא אלא הוא מאפשר ה בסוף חודשי ההריון, עד כדי כן פלאים. כמה מזעזע ומחריד שמע משר הבריאות כי כיום פני החוק המוצע — מבצעים אלף הפלות לשנה. האם אין מכך שמשמעות דבר נברא כן לא מעם בשום רצת. כלומר אנ אלף ילדי ישראל, דורות בי ואות בדור יתום זה אשר נת משליש עמנו ומליון מילדינו. קשה עד מאד להשלים עם פש המובע בכל אבני היסוד של וגם של קיומנו. אבדן 60 אלף ישראל, דורות בישראל.

חוק אנטי לאומי

קשה להשלים עם עצם הצלאק תשבה בהבאת חוק כזה, חוק ה יסודות עיקרי התורה, חוק הנוגד יסודות תרבות הגויים, חוק הנוגד את היסודות והאינטרסים הלאו של עם ישראל, חוק הנוגד את ד דות האינטרסים הבסיסיים של מנו בארצנו, במצבנו בתחרות כה עם הערבים שבתחומנו ונידולם טבעי. אנו הכמהים לכל עולה נחוקק חוק אשר ממית ילדים בב של אמותיהם כי יש כבר מספר של ילדים?

כמה עמל, דם ויזע עלינו להו עד אשר אנו זוכים לעליית 10 פים עולים, וכאן לפנינו סעיף כי בשנה אחת כמיתים בעובר מהווה 60 אלף ילדים. אין זה שנעקרו יסודות מינימליים. כל אינו אלא תוצאה של התצרסלו התכחשות לתודעת כי בצלם נ קים נברא האדם, וכיצד באמר ב אבות: בשם רבי עקיבא שהיה א — חביב אדם שנברא בצלם, ח יתרה נודעת לו שנברא בצלם, ש מר: כי בצלם אלוקים עשה את אדם. וכיצד אומר הרמב"ם? מה בה יתרה נודעת? לומר שהקב"ה דיעו שנברא בצלם אלוקים. וה דבר חביבין ישראל שנקראו ב למקום. חיבה יתרה נודעת להם ש ראו בנים למקום, שנאמר: בנים תם לה' אלוקיכם. החוק המוצע מה ביותר כאשר הוא מוכיח כאילו חק מתמונתנו צלם האלוקים.

נתבונן ונראה לאן התדרדרנו א שהתצרסלו מערכי תורתנו — ל כחש, להתעלם מצלם האדם, מ האלוקים, להתעלם כי אנו בנים מקום, כי אנו בנים לה' אלוקינו. ה לא זה מה שמביא ומוליך למסק המזעזעים של ביצוע מעשי רצח מ עבים שאנו עדים להם? זה מוח משופך דם האדם באדם, משפט דמים, מהיתרים להמית חיי אדם שהוא עוד בתוך האדם. כך זה מה חיל ועד זה מתדרדר.

אני פונה לחברי־הכנסת ומציע לה להתעמק בחומרת ההצעה שלפנינו? מעודדת המתת עוברים במעי אמ תיהם. אם לפני החוק יש 60 אל הפלות, תארו לכם לכמה יביא הה אם חלילה הוא יאושר.

ברור שסיעתנו מציעה לכל חב הכנסת להצביע בעד הסרת החוק כל מסדר היום על כל סעיפיו. ואם פרטתי נימוקי התנגדותנו לכל סע וסעיף של החוק הרי זה כי מנוי ה' משתרעת בספרי ההלכה, בשאלות ותשובות של ראשונים ואחרונים ב נימות הנושא על כל פרטיו. הבו ההלכה דנים בנושא זה, וגניעים ל מסקנות ברורות שההכרעה בנושא זה מסורה לבעלי סמכות גדולה יותר. החוק המוצע נוגד יסודות ההלכה וגם יסודות התרבות הגויית. זה פגע חלילה לנו להחוקק חוק שגובל עם רצח.

(דברים בכנסת)

בעקבות השבוע

השכלה לא כל כך גבוהה בסיוע ממשלתי גבוה

כאשר נרתה השבוע תנהוג ממשלתי בעית השתתפות במסקים המוגדיה להשכלה גבוהה, הצהנהבה שהגיעה לשיאים בגובה של 60—59 אחוז מן התקציב, כשמנו מענות הריבה על מית "ההמשם הכלכלי" שנטל לעצמו אותן מוסדות המבעוקים לעובדיהם הבאי שכר העבודה הגבוליים גם שההנהות.

העובדה שהממשלה נכנעה את ההרגבות יצרה את הדיבה המאולה של "קוסטרפלוס" המקובלת בעולם העסקים, כמן אחד השרים, זה מצב בלתי נסבל שיש לעקור אותו מן השורש.

אולם לאחר הדברים האלה, האשים אחד האישים שהשתתפו בדיון את המוסדות להשכלה גבוהה, בירידת האיכות ואמר שההשכלה שניתנה באותם מוסדות איננה גבוהה יחסית לגודל האמצעים הכספיים שמעמיד משרד החינוך והתרבות, שמצום מה, מגלה נדיבות לב כלפי אותם מוסדות בעוד שהוא נוהג ביד קפוצה כלפי החינוך היסודי. בשעה שאנו מתכוננים לבטל את סעיף ההוגה בבתי ספר לא יהבן שנעניק לפרופסורים משכורות כפולות, רכב ושנת שבתון על חשבון האוצר. האיש דיבר במרירות רבה על ההתנגדות של כמה פרופיסורים להשהיית שנת השבתון לאחר תקופה ההירום הכלכלי הפוקדת את המדינה.

משתתף אחר ניסה להסיט את הדיון על התוכן המוסרי שמקבל הסטודנט הישראלי באותם מוסדות, שלצתים משמשים חממה לגידול פרא בגוף הפוליטי המוסרי בישראל. שכנו של דייר ישראל שחק הועלה כדוגמא, האין זה סוד שיש לו תומכים בלהבית, הרופאים שאין לנקוט נגדו אמצעים מפני שהדבר יתפרש כפגיעה בחופש הדיבור. ויתרה מזו, בחופש האקדמי. האיש שהעלה פרשה זה, אמר בזעם: גם להפקרות יש גבול, כאן הגיע עד דתי את הפלילה הראשונה שבוצה מלבו דייר שחק, כאשר שמם את־דעת הקהל נגד יהודים שומרי שבת, או שהקים, שאל.

* * *

הבינוניות שולטת בחינוך

הסבר אחד של אותו פורום ביטאו הערכותיהם של כמה פרופסורים יודעים על "מכון המיפר" שהמבהק ביותר המאפיין היום את תחומי הפעילות של החברה הישראלית היא הבינוניות. פרופסור א.ה. ברגמן מבן נשיא האוניברסיטה העברית אמר: "האיכות המבוקשת במדינה איננה עולה, אנחנו משתו מאותה יעילות שעליה היינו מאוהבות, אם זה בעבודה, ביצירה הכלכליות". פרופסור פלדמן אמר "שהגבור של בית הספר התיכון ירד פלאים".

הדבר מדאיג במיוחד, אמרו. כאשר מעבר לגבול יש עליה מתמדת ברמה המדעית. בדיון זה נשמעו השגות רבות על דרך הסיוע הממשלתי למוסדות להשכלה. והוצע להעניק לממשלה הסמכות לקבוע לאיזה תחומים הקדיש את האמצעים שלה, ליצור אקונומיה בין מתן הסיוע שניתן לסטודנט לבין הישגיו בלימודים.

היה שהיה יותר ברור אקוני נסתיים ללא מסקנות, אבל אין ספק שיהיו לו המשכים, המגמה היא, לא להגדיל את מספר הסטודנטים כי אם להעלות את רמתם של המעטים. אלא, שחוגים המקורבים להוי התבורי הרוחני של אותם מוסדות מפקפקים אם בתנאים הקיימים אפשר להשיג מטרה זו.

בעקבות דיון זה להרהור הרבה מעשה בעולם התורה, עם שלה הרמה, עם קיימת המפקה השדאיפה לגדולה, ואמרנו ראו מה בין בני לבן־חמי.

* * *

דור הולך ודור בא

כאשר ליוונו השבוע אחרי מיטתו של הגרשין זלזניק זצ"ל מראשי ישיבת "עץ חיים" הוותיקה הירושלמית בירושלים בארץ, שיעה המחוזים בסגורה של הנפטר, שלמחזה בעיקרה החדשה ואת שמו לתהילה כאחד מגדולי התורה הספר ירושלים שזכה להתגלם גם בימים החדשים ההם שהעיר היהה מלאה הכמים וסופרים.

בילדי ירושלים שגדל ונבנה בהיכל התורה הירושלמי, זכה לבא ולבנות לבנינם של גדולי הרבנים אדירי התורה של הדור הקודם, כמו רבי שמואל סלנט, רבי יהושע ליב דיסקין מבריסק, רבי איסר זלמן מלצר מבלוצק ובני דורם האחרים. לדבר שהיה בו כדי להכביע הותמו על דמותו הביהודית שהיתה מזיגה של תבונה ובקיאות כפלאות שבאמצעותם התחבב על תלמידים, צעירים ומבוגרים, אברכים וישישים שהיו מקשיבים ללקחו בשעורים הקבועים שהיה מרבה.

אך ביותר הפליגו לציין את העובדה שארבעה בבניו, ממשיכים בדרכו, נמנים על מרביצי התורה בישיבות כמו שלמדו בבית אבא תבונה, ודליהם התוו לוקחי בנותיו רבנים והיה המגדלים דורות של בני תורה ומעבירים את המורשה מדור לדור.

ערב לפני כן ליוותה "עץ חיים" לבית עולמו גם את המשגיח של ישיבת הבכורים רבי משה אהרן גלוסב דיל, שהיה דמות מקורית של איש ציבור שתורתו קודמת לחכמתו, שידע לשלב את הלימוד עם העשיה בעסקי ציבור כאחד הגבאים הפעילים של חברא קדישא וכל כולל טובלק. אף הוא זכה לראות צלמו בחייו בן התנים ובביה עוסקים בתורה ובמצוות.

* * *

הבדאי שנתגלה

כאשר "הקצין הזהוי" הציג לפני הרב צורן את השאלה בענין פינוי חללים בשעת מלחמה, לא העלו המאזינים ברעתם, שאין זו אלא פרובוקציה של שאלה מוזמנת, וכי השואל אינו אלא אחד ממשרדי הדבר של הרב הראשי הספרדי.

לא כן סברו עורכי תוכנית "עשה לך רבי" שהבחינו בכמה סימני תמיהה על פני המשיב, כאילו שאלה זו נצמה לו. מאד ושם עלית כמתקע שלל רב. בעוד שהוא דוחה בזו אחרי זו שאלות אחרות. בחוש העתונאי המפותח שלהם הריחו, שהמפגש תתעורר סערה, לכן החליטו לגלות את "הקצין הערבי" שדיבורו היה חשוד.

במבצע בלשי ובעמל נמלים הגיעו אל המטרה. לאחר שבדקו במדריך הטלפונים של נגוה ולא מצאו שם כאן, החליטו לגלות את שמו של בעל הטלפון שמספרו נמסר להם בשיחה המוקלטת, תהילה השש שמא נעשתה השיחה מתוך הא טלפון ציבורי, לאחר שהתברר להם שאין שם כזה. אולם עקן מדוקדק שנמשך כמה שעות גילה להם שמספר הטלפון רשום תחת שמו של אדם בשם דאום, כאשר הם צלצלו וביקשו לשוחח עם השואל כשהם כוהים אותו בשמו הנכון, נשמע האיש כשהוא כמגמגם במבוכה, ומתוך השפתגיה יכלו לשמוע את אביו של הבחור שנתפס בקלקלתו, כשהוא מייסר את בנו; אמרתי לך שלא תעשה זאת! הנה "הפסד אותך על המי".

השאלה אם יש בכך עבירות כ"מתוחה כקפיד", עבירה שלילה בידונו כמה רמאים, צריכה עיון משפטי, אולם אין להניח שהשלכותיה הבבאים יכנעו לבירורים מסוג זה. אלא, שביצעים עבר האיש שהוא מגמל בגיוס על לאו מפורש: מדבר שקר תרחק.

בשידורי ישראל הצרצו להעניק פרס לאותם עורכים, לא על התוכנית שעוררה הדים כה רבים, כי אם על המבצע הבלשי שגילה את הבדאי שנעשה כלי שרת למטרה פסולה. בראשות השידור גם מבוררים כיצד הדלפה ידיעה זו לעתונות במיוחד לעיתונאים פוסט שהיה הראשון שגילה ברבים את הזהות של השואל.

* * *

80 מיליון ל"י חובות המפלגות בישראל

היקף החובות שהצטבר על המפלגות בישראל מגיע לשמונים מליון ל"י, ואילו מפלגה גדולה כמו "המערך" ו"הליכוד" מבקשות היום למצוא פתרון למפלגות הגדולות, לא מובן קיום מבלי העבודה מאיר זרמן, מעין "שבויה אימלקיתי" כדי לאלץ את ראשי המפלגה הנפלקים להתפנות לדון בי משבר הכספי שמעסיק את המפלגה.

כרגע זה על היקף החובות, שלהבני הגזים יודעי דבר אינו אלא אמתן הרי, נמבדר אגב דיון שנערך באותה הסיעה של הליכוד, כאשר הצלחה הצעה לדרוש מהכנסת העלאת שיעור ההקצבות של האוצר עבור המפלגות, בשיעור של 30 אחוז, זו יאזזה הפליאה הסביה תוך הקופה זמן קצרה. גודל ההקצבה הממשלתית נקבעת על פי מספר חברי הכנסת של כל סיעה בשיעור של 292 אלף ל"י לשנה ואילו אשתקד הגיעה ההקצבה ל־195 אלף ל"י בלבד.

ביחתים תומכות בהצעה מפלגות העבודה ו"חרות" ואילו הליברלים שבתוך גוש הליכוד החליטו להתנגד להצעה זו. על רקע זה נשמעו חילופי דברים חריפים בין נציגי שתי המפלגות, כאשר אנשי "חרות" מרמזים לעבר הליברלים, המקורבים אל אילי ההון הישראלי, שיש להם מקורות אחרים טובים יותר, אבל בסופו של דבר גם הציבור נושא בעול זה...

אנשי מפלגת "העבודה" מוענים, כי לקיום המשטר הדימוקרטי אין ברירה אחרת, מיטב שההקצבות יבתנו בגלוי מאשר לדחוק אותן תחת השלחן.

לעומת זאת יש חוגים המערערים על שיטה זו של מימון מפלגות, מכיון שבדרך זו מבציחים את המשטר וההרכב המפלגתי הקיים ומונעים אפשרות של התארגנות חדשה, כיון שזו איננה יכולה להתמודד עם המפלגות הקיימות שזכו לעזרה ממשלתית דבר שלא ניתן למפלגה חדשה, לעומתם טוענים מחייבי השיטה הקיימת, כי אין כל מניעה להקים מפלגות חדשות. כיון שכל מפלגה זכאית לקבל מענק לאחר שנציג שלה נבחר לכנסת, ומי שאינו יכול להשיג מנדט מן הציבור, מוטב שיחפש לעצמו עיסוק אחר. המחייבים מצביעים על כך ששיטה זו נוהגת גם במדינות מתוקנות באירופה, שם מסייעת הממשלה גם לקיומם של עתונים מפלגתיים. שאינם יכולים להתקיים ולהתחרות עם עתונים מסחריים.

* * *

"חרות" במשבר אידיאולוגי וחברתי

כיון שאנו עוסקים בעניני מפלגות, יש לציין את הקיבורת שהתבינו להסיח את הדעת מן המשבריב המנימיים ב"חרות" שנעשה על ידי ענייני הועידה המזרית, לא הצליח.

עסקני המפלגה מתהלכים כתוסכול מר, פרשת בנימין הלוי שפרש מן הסיעה בכנסת, איננה ראשונה מסוג זה. היו שהוכירו את פרישתו של עזר ויצמן, ולפני כן את שמואל תמיר וחבריו בהסתדרות עובדים לאומית. אחרים ניסו לתלות בה גם את אכזבתו של אריק שרון מן הפעילות הפרלמנטרית הצקרה ורוזרה לשרות הצבאי.

הופעתו המפתיעה של עזר ויצמן באולם הועידה, לא בפתיחה, לא היה בה כדי להסתיר את תחושת המשבר, הופעתו רק הבחישה אותו ביותר שאת. בזמנו היו שראו בו מבשר שינוים ויורשו של בגין בעתיד, ירידתו מן הזירה השאירה את "חרות" בלי מנהיג בעל שיעור קומה, וכזה לא נראה באופק אפילו בין הצעירים שהשמיעו קולה צורמים את אזניהם של הותיקים.

אחד הצירים טען גם במריריות גבב השבועות, שגם הפעם התכנסה הועידה מבלי שיתקיימו בחירות פנימיות, הצירים חולקו בין גורמים שונים והמוקרמיה שבשמה מדברת "חרות" במאמרות רב, איננה קיימת בבחינה היא.

* * *

תענית ציבור בכרמיאל

השבוע נגזר מוסיה בכרמיאל תענית ציבור, בעקבות שודה של אסונות שהתרחשו תוך החודש האחרון; שתה מתושבי המקום נהרגו במשך חודש אחד, ארבעה מהם בתאונות דרכים, ביניהם אשת ראש המועצה המקומית. בעירה נוצרה מידי אפיר כ"בעירובבובי" ושני חיילים מבני העיר נהרגו בחודש זה.

תכיפות האסונות העירו רוח קודרת על אנשי העיירה המתפתחת בגליל המערבי. הרב המקומי שבמשך שנים נלחם בלהתה קשה על קיומו של חינוך דתי ושרותים דתיים, השכיל לדברי כיבושין באוזניהם של בני העיירה ואמר כי אין זה די להבריך בזה, הנה ציטט באוזניהם את דברי הנביא: הלא זה צום אבחרהו, התר מוטות רשע וגומר.

אנשי כרמיאל שראו צרה שבאה עליהם נקראו לפשפש במעשיהם, ויש להם לאנשי העיירה מקום לפשפש, לתקן פירצות, התהכורה הציבורית מקדישה לפעול בשבתות, בוכנו בשמעו גם קטרוגים על המוהלים של המוסדות הדתיים, שכמה כהום יהודי לחיזי של הרב צבי איידלברג שהוכיח אותם על פניהם. קרעו לבבכם ואל בגדיכם, אמרו שומרי תורה ומצוות לשכניהם שפניהם נפלה.

* * *

נדיבות לב וצרות עין

הממשלה העניקה הלוואות מתקציב המדינה, לא רק למפעלים כלכליים בתחום הבריאה, כי אם גם למפלגות שונות. בין מקבלי ההלוואות מקופת המדינה כמו מרגפקו סכום של 3.3 בליונים ל"י ואילו אורגנואר קבלה 1.6 מליון ל"י — פרטים אלה מתגלים מדו"ח מבקר של המוצב הכללי.

הדו"ח כולל שורת ארוכה של הלוואות והשקעות בחברות בעית עשירות בסכומים ניכרים. למחברות העשיריות שונות בסכומים הנצים בין 243.1 מליון ל"י ברשות הממלים, לבין השקעות קטנות יותר, כמו 38 מליון ל"י בציים 59.4 באל־על, ואת פרט להלוואות בסדר גודל של 73 מליון ל"י בציים, 103 מליון ל"י באל־על, כל זה מובן מאליו.

מה שמעניין הוא הסעיף המדבר על השקעות והלוואות בנושאי חינוך תרבות ומדע שהסתכמו ב־276 מליון ל"י, רובם למוסדות להשכלה גבוהה בין הסעיפים בולט הסכום של 22.2 מליון ל"י כהלוואה לספורטאים, וסכומים לא מבוטלים כלל למטרות אחרות, כמו בניינים לתיאטרונים, בסכומים עבין 375 אלף ל"י בין 1.18 אלף, אלא, שמכל הרשימה הארוכה של הלוואות והשקעות שנתנו לעשרות גופים בתיים שונים, מצא עתון "הארץ" מקום וצורך להבליט בכותרת את ההלוואה שניתנה לישיבת חברון להקמת הקריה החדשה, אלא שמתוך ציון ברשימה מתברר שבסך הכל היתה ההלוואה 150 אלף ל"י בעוד שלמרכז התאון הירושלמי, להבריל, ניתנו 787 אלף ל"י וזה לא זכה להיות מוזכר, יש כאן גילוי לב של נדיבות לב לצד אחד וצרות עין לצד שני.

* * *

הכביש שזכה לתשומת לב

כאשר נפגעו השבוע במכביש רמלה ברוך להליאביב, שמנו לב שעבודה להרחבת הכביש, שלא כמוהן היה ביותר לפרעוניות, נעשה עתה בקצב גדול יותר מאשר מקובל.

כאשר ביטאנו הרגשה זו לפני המהנג שלנו, שנראה היה שקוע בהרהורים ונראה בפלאכתו, בעצה בשקט ואמר, האנשים יודעים שבכביש זה אירעה תאונה קטלנית שבה היה מעורב נהגו של נשיא המדינה. התאונה עוררה ביקורת בציבור על התמהגותם של נהגים של אישים חשובים. אותה עת נבתנה גם ביקורת על המתבת של מ.ע.צ. מהשלמת העבודות להרחבת הכביש. עתה מתברר, שהתאונה שנבמה בכבודו של הנשיא, היתה גורם חיובי להחיש את העבודות אשר עם סיומן יפחתו אם הסכנה שלחיה נתונה בנסיעה על כביש זה.

מ. ע. ד.

בעלי טור בעתון אמריקאי מתנצלים על אנטישמיות

השיכוגאו, יום ה' — בעלי המור המוגרפם ראולנד אוואנס ורוברט טובק, הקדישו היום את המור שלהם להויית מקונות ברכי משואה פנים אנטי־ישראלי ואנטישמיות, הנוהרים במדות הדיעות שלהם.

אוואנס ונובק האשמו ציר מגורים יהודיים אמריקאים וגורמים אחרים, בהבעת השקפות אנטי־ישראליות ואנטישמיות בעוד שלהם, המקרבל על קוראים רבים.

שני בעלי הטור ציינו כי אפילו ראש ממשלת ישראל, מר יצחק רבין, אמר כי "הם אינם אנטישמיים, אלא אנטי־ישראליים".

בהגיבם על טענות אלה, כתבו שני העתונאים: "הביקורת המשותפת לצדים קרובות בטור שלנו, נגד המדיניות של ישראל, איננה מבוססת על מגמה אנטי־ישראלית. אנו מחזיקים בעקביות בדיעה כי המדיניות האמריקנית כלפי הסכסוך הערבי ישראלי חייבת להיות מעוצבת לפי אינטרסים אמריקניים ולא לפי האינטרסים של ישראל או של מדינות ערב המסובכות אותה".

עוד כותבים השניים: "תמיד הדגמנו להנהו של הנרי קיסינג'ר, אשר בנה לידי ביטוי במאמץ למנוסה בסוף של 1971, כי ארה"ב לא תסכים לשלום לסמוך את ידיה על הכיבושים של ישראל".

"כל עוד לא התנהגד אתנו כיבושים, אשר נעשו ישראל בצורה מרשימה על ידי מבצעים צבאיים רבי הצלחה בשנת 1967, לידי הערבים, סברים אנו, כי יש להצמיד בסימן שאלה את ההשקפות הצבאיות האמריקניות הגדולות בישראל. הערבים אומרים גם לגבי הצורך לבדוק בהקפדה את ההשפעה הפוליטית של ההשקפות הללו על השלום הערבי ושל מערב אירופה".

"עובדה שאנו מטתנו ביקורת על הדבר הזה, איננה עושה אותנו לצורים קרובות כל כך בגד אלה שאנים מטאכים הן בעיני היהודים המוליכים של ישראל מעידי־כן. (עתי"א)"

שרשרת של מוסדות תורה גדולים לחסידי גור בארץ־ישראל

לציון יום השנה השבעים לפטירתו של מרן בעל ה„שפת אמת"

— מאת **משה יוסיפון** —

החסידות גור יצקה דפוסים משלה בעולמה של החסידות הפולנית, ב־החסידות גור אין אבחנה בין לכדנות לבין חסידות. השנים הולכים שלובי זרוע כהרין ריעין דלא מתפרשין. הדברים ידועים ותתיקים שאין צורך לחזור עליהם גם כאשר מציבים ציונים אלה לאריך היסטורי. שבעים שנה לפטירתו של אחד כגדולי שר־שלת קדושה זו, מרן הגאון הקדוש בעל „שפת־אמת" זיע"א שהשפיע ע־ליה את חותמו הקדוש על הצביון של התורה והחסידה במקום אחד, הנותנת שהיתה יסוד ושורש לצמיחת הקדוש של הרבצת תורה, חוט השדרה של מפעלי החינוך התורתי ביהדות הפו־לנית שם בגולה ויצרה לא רק לעצמה, כי אם לכלל כלו. על פי אותו כלל עתיק, „שורסן מנה יפה יפה ומוסרן לציבורי".

בבוא לימדו את הכלל הנה יפה יפה ואין זה מקרה שהחסידות גור היתה עמוד התווך בבנינה וקימה של אר־גודת ישראל כאן ועד היום הזה.

גור וארץ ישראל

ביחוד אחר הגעה לחסידות גור, שאף הוא השביע את חותמו הקדוש ע־ליה, זה נקשר עם ארץ ישראל שהת־בטא במעשים, פרקים מפוארים ר־שמה חסידות גור בדברי ימי העליה לארץ ישראל, כאשר חסידים ואנשי מעשה נטשו משפחות ועסקים מפו־תחים על מנת לעלות לארץ ישראל, להשתקע בה ולעצות בה חייל. אלה היו החלוצים הראשונים שהלכו כביכם למדבר שממה, על פי רמז של בקשת האדמו"ר זצוקל מגור, אלה לא נרתעו גם כאשר נפל בחלקם מנה גדושה של סבל ואכזבות מרות. הפ־סידו ממון רב, אבל תקעו יתד בא־דמת הקודש באהבה רבה, אנו מזכי־רים פרשה זו רק בראשי פרקים וראויה פרשה זו להעלותה על ה־כתב.

„שפת אמת" — היסוד

על פי אותה מתכונת שורשית של החסידות גור שבמבלכת בשרשרת כאן ראשיתה של החסידות ומגמתיה היה זה מבצי שחסידי גור לא יתעסקו רק בעסקי הכמר אלא יעסקו לארץ גם את הפעלתנות התכמסת שלהם להקים ערומי החינוכי לא לשם התנורות עם מוסדות התורה של הי־שוב הישן, כי אם להוסיף עליהם ר־הפנים התוספת היתה נופך, שכמעט ולא היה מוכר בירושלים של הימים ההם, ישיבה המוכנת תורת החסידות בנוסח גור על כל פרטיה ודקדוקיה, ישיבה שריכה בכל ביראתית יתחן, באכסניה הראשונה שלה ברחוב הר הנשים, סמוך הבראה לשכונת מאה־שערים, בחורים חסידיים שנמשכו הפ־קה בהורה, לא רק מבין חסידי גור יוצאי פולין, כי אם גם בחורים א־חרים שנמשכו בכמשמה לרוח זו, כפי שהמתה שריה בין כתלי הישיבה ש־נקראה על שמו של מרן בעל „שפת אמת", ישיבה למאה יסודה ועד היום, משמשת מרכז גדול לתורה ולחסידות שלא נפל מערכו וממעמדו הרם, גם לאחר שנתוספו מוסדות וישיבות ב־אותו נוסח ובאותה הרוח, לא רק מתוך לירושלים, כי אם גם בתוכה, בין שמקום הגיעו להם לצרה קדושה זו, להתגדל בה.

מתוך האפר התעוררה החסידות

בקהלה המצוחה המפוארה של חסי־דות גור לאחר השואה, היא מן הד־ברים המעוררים פליאה, הוו אחד מן הנסים שנעשו לישראל לאחר שהושמד רוב רובם של חסידי גור במהומות ההשמדה בימי הצורר הנאצי, מן השרידים שיצאו מן הכבשנים ה־תלקחה אש גדולה של חסידות בתוקף ובמאבק שאין לה תקדים. מותר לנו להדגיש כאן את ההנהגה של מרן בקש"ת האדמו"ר שליט"א, אשר בח־לקו נפל להנהיג את העדה לאחר ש־כבו המאורות, לגבש ולחדש בצביון של גור. ואין אנו מנסים להרחיב את הדיבור בנושא זה.

אנו מגבילים את עצמנו בכמה הד־גשות משמעותיות בכתבה זו, גם זה מתוך המתחייב מן הכללים שאינם כתובים. אבל מתחייבים בהחלט, את כל מי שנכנס לפרוס ריעוני זה של תורה גדולה במקום אחד שמצוחה פרישה על פני כדור הארץ.

ישיבת „שפת־אמת" היתה היתד הראשונה, או ליתר דיוק הגרעין שנזרע בארה"ק ומכבו צמחו אילנות פאר המפוזרים בכמה ערים לא רק בארצנו, כי אם גם בארצות הברית ובאירופה, אך לעינינו נתרכז בכמה שנוצר ונעשה בארץ.

מן המסד ועד הטפחות

הצמיחה היתה איטית, שלבים שר־לבים, הצרכים הם שהכתיבו את ה־התפתחות, עשרות המוסדות הנוש־אים את שמה של גור, לא נבנו כדי להפש תלמידים או לבשוף אח־רים, המציאות היא שיצרה אותם ב־כל אותם מקומות שמהם התרכז צבור גדול של חסידי גור, והיום הוה יכו־לים להצביע על מוסדות חינוך מן ה־מסד ועד הטפחות, מגן הילדים ועד בתי מדרש גבוהים לתורה שבהם לגים בעמקה של הלכה אברכים ג־דולי תורה המעוטרים בדרך החסי־דות, כפי שלמדו אותם מרבותיהם, בנוחת חידושי הרי"ם שפת אמת, ר' האדמו"ר הזקן זיע"א, ללא שינוי, ללא כחל וללא שרק, חסידות גור כמות שהיא, חסידות כפי שידעו אותה אותם אברכים שיקדו באש קודש ב־שטיבלך, חסידות ולמדנות שקיו נר לרגליהם של אברכים גם בשעות מ־צוקה קשה, חסידות שעמדה במבחנים של ימי השואה ולא גם ליוה ולא פג טעמה גם בתקופי השנים הד־חניות, כאשר גם ישראל נקלע כמעט בין לילה בין תקופת אימים לתקופה של ריבונות ועצמאות מדינית בפ־ינה שהעמידה אתגרים בכד מבחנים.

כאמור, הכוונה לישיבת „שפת אמת" בי־רושלים זכות הבכורה, אלא שאין היא מקנאה כלל באחותה, הישיבות הקדושות שצמחו וגדלו בזו אחרי זו, כשלכל אחת מהן יעוד משלה, ולא הרי זו כהרי זו, הצד השוה שבהן היא התורה שבה קונים תורה וחסי־דות כשהם דבוקים תמימים.

חידושי הרי"ם — חידוש בתל אביב

היום כאשר אנו פוגשים באוטובוס הנוסע לרמת החייל, בחור חסידי עי־

פאותיו המפולפלות משתלשלות מ־תחת לעוכבי אנו המכנסי הקורדי־לו בגרבים ואינו מתבייש כפני המ־לעיגין, נראה זה כתמונה טבעית, שאפילו חילונים התרגלו לה, לא כך היו הדברים כאשר החלוצים הרא־שונים של חסידי גור תקעו את היתד הראשון לישיבת חידושי הרי"ם שע־ברה מאכסניה לאכסניה גדולה ונמהה בקצב דינמי עד שהגיעה אל אותה קריה שבצפון העיר, כמו הבראשית בתל אביב החילונית. גם כאן ברמת החייל, היתה זו פריצת דרך בוד־שנות לקדש איזורים חדשים.

„חידושי הרי"ם", יצקה לעצמה ד־פוסים חדשים בדרכי הליכוד אך לא רק התורה היתה כאן, גם לקנות ניתן צביון, מי שמכיר באכסניה זו שבה מצויים מאות בחורי־חמד, כנושם מן הרחבות, מן היופי הנו־היב דעתם של התלמידים, ישיבה זו לומדה פרק חדש בישיבות; אפשר ללמוד תורה גם שלא מתוך הדוחק, מבלי שהחומריות תדחוק את הרו־חניות, מן האכסניות בבתי המדרשים דרך הבנין ברחוב פרץ ועד לקריה המפוארת לתורה, צעדה ישיבה זו כברת הדרך ארוכה.

ישיבת חסידי גור בבני ברק

תהא זו טעות לומר שישיבת חי־דושי הרי"ם נועדה אך ורק להלמי־דים שמקום מגורי הוריהם בתל־אביב, תמצא שם תלמידים מירושלים ומבני ברק לא פחות מאשר מתל־אביב ע־צמה ומקומות אחרים. אך גם עיר התורה בני־ברק היתה צריכה לאותו סמבן חסידי, מיוחד במינו.

שוב המציאות היא שדחפה, תחילה היו אלה צעירות בחורים שסיימו את בתי הת"ת בבני ברק והם היו זקו־קים לאכסניה של תורה שכלה טבוע צביון החסידות, אין בכך לגרוע מ־אותה מן הישיבות הגדולות שמפארות את העיר, גם שם למדו תורה בחורי גור, אלא שהיה זה אך טבעי לכונן ישיבה של חסידי גור בבני־ברק, הג ישיבה של חסידי גור בבני־ברק מ־המגמה היתה לספח את הצביון, ל־שמור על החיצוניות והחסידית שהיא בזיכיהם של חסידים לא פחות חשובה מן הפנימיות שצריכה להשלים זו את זו.

גם כאן היתה ראשיתה מצער, באכסניה שכורה, בתנאים לא אנו־שיים, אך ברוח נלהבת, הצליחו מל־סים, יהודים לספח בחיל אהבת את היצור הדך שהלך בשר אחרי בצר הגיע עד אל הגבעה שנמצה משקיף בבנין רם ונשא לגובה של שש קומות שבה מצר אוצר על תורת החסידות נוסח גור, בית יוצר נוסף של חסידים המעשירים את השרשרת בביצוים יש־נה אשר סהם תקוה לעתיד גדול.

אם אין גדיים — אין תישים — ישיבה לצעירים בירושלים

האברכים אשר גדלו והצמיחו פרי בישיבת „שפת אמת", נהוגו באותה רוח הצעירה שלילה היכנו אברכים על פי אותו הכלל, של פורחן מהם

כמה יפה ומוסרן לציבור, המשיה דחוקה בהם והם מצאו לה פורקן על ידי יצירה חדשה, שהותה אף היא צורך השעה גם בירושלים שהיא מלאה סופרים וחכמים, הישיבה לצ־עירים לחסידי גור, היא התחליה החדשה והמצירה ביותר בשרשרת זו ההלכת ומתארכת של מוסדות ש־השם גור טבוע עליהם בגאון.

הצפיפות בישיבת „שפת אמת" מב־צה מבנה קליטתם של פרחי חסידים שהיו מתפזרים לכל הישיבות הקטנות או שהיו נאלצים לבחור לבקום תורה מחוץ העיר, הכתות הנוררים העצי־רים שהיעשו אפיקים חדשים ליצירה ומסרה להאציל מרוחם, יצרו את „ישיבה לצעירים", שגם היא התר חילה בבניינות עם 16 תלמידים באחד מבתי המדרש בעיר עד שהגיעה עד הלום, כאשר היא מאכלסת מספר רב של תלמידים בבנין שנרכש למטרה זו במרכז העיר.

אולי יתקשו רבים שאינם קרובים אל עולם זה של תורה וחסידות, לה־בחין בהבדלים הקיים לכאורה, שבין כל אחת מן הישיבות של חסידי גור, והבדלם שהבדלי הגילים הם התחום מוגדר, אף על פי כן מבנים המעש־קים בבנין זה, לפרט לכל אחת מן הישיבות, אותי משלה, מצין דגש ש־הושם עליה כדי שלא נמתנו בתבניות של אבותה למראית עין לא נגרר לנושא זה, אבל ברור לכל המבקר מן החוץ, שאף על פי כן יש לכל אחת מן הישיבות נופך משלהן שהן מוסיפות להיות חן לכתר תורה בח־סידות של עדה גדולה וקדושה זו.

על פי אותו כלל של „אם אין ג־דיים אין תישים", היה זה טבעי שחסידי גור יצריכו את חלקם גם לשלב הראשון של חינוך הבנים מתוך מחשבה שהמצע הרב שגשל בשחר בגרותו, זקוק לאקלים רוחני וחברתי כדי שתנביעה הצלה יפה, ר' אם נאהבם בהגדרות הנגולות מצלב הנוסת, הרי זה מתבקש שהטיפוח ייעשה באותם התנאים שמתעילים לא־קלים, ואין לך ילד שאינו רגיש ל־אותם סבים קטנים שמהם ברקבה א־מונה.

ת"ת וישיבה קטנה בירושלים

כאשר גאלו על עצמם קבוצת אב־רכים נלהבים והמשימה להקים, תלמוד תורה וישיבה קטנה לחסידי גור בירושלים, היו בנמצאי שבעים שקפנו את האף במשימה: וכי חס־רים בתי חנוך בירושלים? היתכן שיצא אותם אברכים מבגם, אך שסקים לכתון מסגר מגדל.

אולם הם התגברו, והיה להם על מה להשען, לחוזה אותם בכל צעדיהם הסכמתו וברכתו של מרן האדמו"ר שליט"א, ובכך מספיקים את סוף הצר להתם.

התלמוד התורה של חסידי גור החלה בבניינות בחדר שכור, עם כמה תלמי־דים, היום הבנין בן שלש הקומות שנוסף עליה, ברחוב יהודה הלוי, צר מלהכיל את כל התלמידים, שמה של הת"ת יצא לתהילה בכל העיר ולא רק חסידי גור מתרפקים על דלתותיה.

שנה כמצים ראשי ומנהלי הת"ת להתחלת הבניה של הבנין הגדול שנועד לקום בפינת הרחובות בר־ניה דהמיהו על מגרש שהתעידה למטרה זו עירית ירושלים, בתוך ש־מיה מחלכת על צפאתה של ה־ת"ת ועוולותם של חסידי גור עליה. הישיבה הקטנה שליד הת"ת היא פרו־זדור לטרקלין של הישיבות שהן ה־כפות היוצר של כל תלמיד, ללא יוצא מן הכלל. כאן אין שום צורך בהכוונה של תלמידים לישיבות, לכל היותר הם זוקקים לעצה טובה כאשר הם מבקשים לבחור כיצד ומבחה של ישיבות. כלן אהבות כלן ברוך רוח. כלן תורה וכלן חסידות בנוסח הישן, כפי שידעו אותו אבותינו — אבות אבותינו מדור דור, ללא ס־ביה.

„מסורת אבות" נוסח גור בבני ברק

גם בבני ברק לא חסרים בתי הת"ת בכל הגוונים, לרבות „החלוציים" בנוסח העתיק, גם בתי הת"ת של החינוך העצמאי ממלאים את המקוי־רם החינוכי הזה מקור לא אכזב לה־רבה אלפי בריתונת שגדלו בתוכם, וביניהם גם מאות אברכי גור.

אלא, שההתפתחות הגדולה של עדה קדושה זו, הבשילה את הקרקע לבי־נוי של ת"ת „מסורת־אבות" בנוסח חסידי גור, ת"ת שיש בה הכל מה שיש אצל כוסדה תנוך חרדים ב־תוספת מקדש לקודש. תוספת שציצבה קוקן חדש מלא ישן, מגאבים צדדים הדורים רוח. מסדרים בלהבה הישנה וחמצאו את השביל אל המטרה הנ־כספה, כך קם היה הלמוד התורה ל־דוגמא שלבודה וזוהת הקשה להכיל תוספת בקים מיבוד לא רק במספר התלמידים, כי אם גם בקישוב ער־הכיתות.

הוו מוסד חינוכי מוכר במסגרת החנוך העצמאי, אך מנהליו מדגישים בהדגשה שהתוספת מרובה על העוקה, מספר השעות שהילד נמצא בין כתלי הת"ת הוא כמעט כפול ממספר הש־עות שלומד בן גילו בכל ת"ת אחר, והדגש נבגן על החינוך האינדבידואלי, אוכלוסית התלמידים נראית כאילו מיקשה אחת מעבר אחר, לפחות ב־צביונה החיצוני, בעיקר בביתמה הי־גבתומ, אלא שתוכי סמה הצפוה,

(המשך בעמוד ה')

ישראל שפיגל

נקמתה של השבת המחוללת

שכר גבוה למחלליה — הפסדים למשק

שפר עליהם חלקם של בוזי שבת בישראל. בעינות של שמע מספר מב־פלג מורעפים על ראשה, הכל בשם אספרות הגבוהה זהם מגליש, בשמם כתיות נעשם למען „קידוש" חילול השבת, בנמל אשדוד יש שוהים ה־מצוצים לא פעם כאשר שלושה אל־פים לירות בשבת אחת, ויש כאלה האומרים, שאם יעבדו רק שני שבתות בחדש — מנמאי משתכרים למשכורתם לחודש שלם, ומה שהדבר במט־קים אלה שרגילים לשיעורי שכר גבוהים זוקקים הם לשמת אלפים לי־לחודש. אחרים במקומם יכלו להס־תפק בכבוד שבת אחת בחודש, כדי שהכלו לשרום את משכורתם במשך חודש שלם.

מדינת ישראל משלמת שכר עידוד גבוה ביותר לכל מי שמוכן לרמוס את שבת קדשנו, את הבריח שבין הקב"ה לעמו ישראל. מה יפלא שה כל במדינה נראה כמו שנראה, מה יפלא שיש גניבות וגזילות, שאין מוסר ואין תרבות עבודה, שאין בכך גוה לסבל ואין כבוד לשאת בעול, אם כוח הרעה המוסרית המכתבת מלמעלה ומצבאת את ה„כיסופי" הכלכלי הציבורי מסמם גוף מנותל בשם ומטעם ממשלת ישראל — למה לא יתנבאו גנבים ויתגנבו? מה כבר יכול לחייב את „איבורד הקיומי" את כל מכתיבים, מחייבים ומבודקים היא־צים?

באו חשבו: אין לך סקטור הזוכה לעידוד כה גבוה, כאשר זה של בוזי שבת, יש במדינה כל מיני שכבות של שובתים, הרגים ותובעים, יותר. כאלה שבלעדיהם כמעט ואין להחש־שבים. נרכבים הדרושים לה למנ־בה כאויר לנשימה, אלא שאף אחד אינו זוכה למה שזוכים אותם בוזי שבת שבאשדוד. מה יותר חשוב למ־דינה ומה יותר חשוב כאשר אותם קציני צבא־הקבע הנושאים ימיהם ל־לילותיהם, שבתותיהם ומועדיהם ב־שוח, ליד המכונות, על הגבולות, בש־שברי הספר, בתוך יחידותיהם המוצ־גות בערך בשל סכנת המלחמה, ה־מקריבים את כל מרצם ואת כל חלבם ודמם למען הנושא הבטחוני — הי־כל להיות משהו מיהם פחות? הי־כל מישהו להעריך אותם מצליחם, באותו מעלה גבוה?

אנו מסכימים שאין מדינה אשר תצייף אחרים על פניהם, אבל במדי־נת ישראל — שאני! כאן הכל יותר־כן! מי המביא את הבוחוא הזו ש־אמריקה היא ארץ האפשרויות הבלתי מוגבלות? אבל, כך היה אולי עד לייסוד מדינת ישראל, ונביא עכשיו הבכורה אליה, היא משיגה את הכל מעל והמעבר לכל דמיון, ובמדינת יש־ראל, יתקימו ההיתרים, בה נקבע זה לקרן שבעל־שבת הם מעל ומעבר ל־שטרותי צבא הקבע שאפילו אם גם הם נאלצים כבודם המסיבה לא לנוח בשבת — בוחנים הם לעשות בכבלים של נמל אשדוד רק מן מסיבה שהם אינם עושים הלילה דבר גמר, בשבת, אלא למען מיקוה... באותו נמל, שכבר על חטמו ורמסו את קדושת השבת ושפתה הפקר ל־מודים רגליהם של מתפרים ומתעל־לים בקדושתה — שם משלמים את רק בעד העקרון הזה?!

— ★ —

— הלל שבמלא המפוך לעדה בומי הסלין? הלל שבת אותו מגוב־תם לך, פרנסת־שבתיים לפי רמה־ הויים של עובדי נמל או מיבשת־ הדין לא הרמה מבוצבת של כל ישראל?

כך קובע שופט בית המשפט המחו־זי בתל אביב, מר חיים בשל, במ־שפט פיצויים של אחד מעובדי הנמל שרגלו נקטעה במאורע־עבודה (של שבת!!), כי משמרת עבודה של שבת אחת אפשר להגיע לשכר השווה בערכו ל־150 שעות עבודה ואף — לשלוש מאות שעות עבודה! לא בשל הריצה מיוחד, לא בשל תפוקה גדולה במיוחד, אלא רק משום עבודה זו נעשית בשבת!

איזה לגנ של כמיאות! גם שופט חילוני, שאינו מתרגש כל עיקר מ־שאלה קדושת השבת, ולכל־הפחות אינו מתן לכך שום ביטוי בדבריו — אינו יכול לעבור לסדר־היום בלי לציין זאת. ואף עתון שופט־שבת כמו „הארץ" אינו יכול שלא לקבלים ידיעה זו, וגם הוא בלי, חלילה, לציין את אספקט התמכולמות לשבת קד־שה, גולה הכותרת של עיתוני ישראל המקודשים מהודו־ירודות.

כבלתי אפשרי, הוא אפשרי בממל־כת המיוחדת במינה של יהשל פיי רשותי בנמל אשדוד, הוא משיג הכל מעל ומעבר לכל מה שיכול להיות מקובל באיזה שהוא מקום עבודה במדינת ישראל, אבלי לה לקיבוע של יצחק בן אהרן של „משטמם הלבורי" של פועלי ישראל. המה למנוי כך־מיפוחיו, עובדי נמל אשדוד, כך נע־שים מניין של „המונים המנויאליס־טים", כאשר הכל מחמול לפי הנטי־ה ולפי התרישות שישמו. את הוים לשכור פולק מנופל שבעי המנלים משום שמעבר של א־יאלה כללים של צדק, ויצא מה המעלם והגרוא הוה, שמקום עבודה שהוקר את חילול הש־בת בפרמיה מעל לכל השיעורים, מש־לם לעובד לחודש עבור 165 שעות עבודה רגילות ו־396 שעות נוספות, לאמור: עבור עבודת של עשרים שעות בכל יממה בלי שבתות, או שבע עשרה וחצי שעות ליום, כולל שבתות! וכל אחד יודע שהשעות ה־ללו לא בעבודה, אלא זו פיקטיבית, מה מה שהמוא הופך למלמוך מיוחד, באמת המשק?

— ★ —

הרגשה שהסבאו אינם ברויים הוי־כן משתשים אלא לקחות מבלך ויויר־צה המופרת. על משמם הפיצויים של אמר שגכב ועל הפרשים שנגללו מ־תוך מאלף הסרויות שבמסגרת ועל הפי־רוי של משתמש באותו משפט, שבור־רא הוא לא פעם ולא מעטים אפשרות בלבד לנסח יסודי המרוץ שנבגלה לענין.

היום, כשמדברים על שחיתות מוד־כשר, הנובר אל „יהודי" ואל „יהודי לישראלי", „יורד" או בנק אנך־ישראל בריטניה, מסמה אותה שמרות־שתומים בנמל אשדוד, יצחק בן אהרן, לא יחשוב אפילו לרגע אחד להשיב על השאלה: איפה השחיתות בישראל? אבל הוא לא יזכור לרגע כי צורך ומי סיפה מקום־מקללים זה שהמה נמל אשדוד, של הפיות כי־סים של עובדי הנמל הפשרתם של מנהלי „הציבורי" במקום המצייר את כל הספרקמנט קלותם שלה.

נמל אשדוד משלם כיום את הכל עבור מקללים אלה. מספר עבודה ה־מסוגל לשלם לעובד עבור עשרים פר־נות עבודה ביממה, מוכרח שיהיה מ־ערעור מיסודו. הוא חסר יסוד־קיום, אלא שאם חסר לכסות המה הנייא לא כאשר נכנע למסע הסירוף של מוכיל ההסתדרות לשעבר. אלא הרבה לפני־כן, ממש בתוך היסודות שעליהם נבנה נמל אשדוד.

הגיע זה בעת שנבנה נמל אשדוד, כאשר גו עשו את עבודת הבניה ב־שבתות. באותם ימים פורץ גורלו של נמל זה להפסדים, לביזיונות, לכרוך נפש ולגרש, לא יחבן גם א־חרת. דבר שגבוהם אותו על יסוד רוח מתפיר מחילול קדושת השבת — לא יכול להיות נבון לו סוף אחר.

העכשיו יושבים שם המעובדים, שיו־תר משהם יכולים לעסוק בעבודה, הם עוסקים בחשבונים איך סוחטים יותר כסף בעד עבודת שבת, ומנה־לים ומעבידיהם אינם יכולים לפ־צות פה על כך, הלא הם שהורו ל־הם: חללו שבת ותרוויחו הרבה, החללו מקיימים זאת היטב, מחללים את השבת, דורשים הרבה ומקבלים הרבה.

דבר פשוט הוא — להרויח ביום עבודה אחת לא פחות משלושה א־לפי לירות? הוי לכם, רופאים, כלכו לכם שרבדבים מצליחים, הלאה הקבלנים כל אותם אנשי השכבה המנצצת של המתעשרים בישראל! מה אתם לעומת עובד אחד בנמל שי־ציגע מתוך בתוכחה מלה לו כמליים ויותר מאשר כל הצלחותיהם והכבר ביכם.

נמל אשדוד משלם עכשיו את היקר שבמחירים עבור אותה התעללות בשבת־קודש. הוא מקיא עד הסוף, בתוספת באותה, את כל הרווחים המ־חלים שממלוה הבניה ניתן להפיק ממנו. כאשר הלכו להחל בציבור כי הבניה לבנות את הנמל בשבת, הכרח לפרוק סחורות בשבת, הכרח להחל שבת גם בלי כל סיבה, שילם על כך הראשון; אולי, מר חיים לסקוב בע־צמו, שבמשמעה, תרף הגיעתו, הגן על הרשה. מושנה זו, כאשר סולק מתפקידו, ועכשיו משלמת על כך רשות הנמלים כולה והיא אינה מסו־גלת אף להחלץ מהמלכודת שלכדה עצמה לתוכה.

לא רק רשות הנמלים משלמת את המחיר היקר בעבור המקללות זו. עוד מדובר בה, חברת „אל על" יכר קוהי רווחה בשבתיות פראות ה־מלות בה כל הלקת מגבה ומסקי־שה את כל גדי המהיבות במאו־ה.

אין כאן „מקריות", שהרי רק „ד־רד־אגבי" נמכרה באמתובה ההוראה מ־פורשת של החברה, כי למעשה צברה לעבוד בשבתות כבימות החול. הד־ברים לא היו מפורשים עד שמספיה אחת של עובדים בחלה את השבת ל־השבית בו את עבודתה כ„סנקציה", ואז גם נודע, בגמגום, שאכן שכמה החברה שצריך להתמיד את העבודה שעובדים בה בשבת. פעם התביישו בכך ראשי החברה, ואם לא התביי־שו — פשוט חששו מפני התמעטות לקוחות שומרי־שבת שיתרבו לנסוע במטוסיה של חברה יהודית המחללת שבת. עכשיו, אם משום שנלמשה, ל־הוותנו, כל כך תרדה הריסת השבת אצלנו, האם משום שהגיעה למסקנה שהעמוד בהתמעטות לקוחות, כך או כך — הדבר יצא אל הגילוי; במה־לך אחת השביתות לאחרונה הכחיש אמנם אחד מראשי החברה „הסבי־ר על כך שנתגלה כי „אל על" עושה שבת כבימות החול. אך אחר שהב־חין, כנראה, שאין „תהודה" רבה ל־דבריו, כעדיף הוא להשאיר את ה־נושא עלום ואת השאלה פתוחה.

למה, בשבת? ככה? נפשתם „מ־צוהי לאומית. צריך היה להבחין הי־טב בסירוף המשוחל שאותו בנוטרי חילול השבת כשהתעלותה הצעה, דוקא מפי משה קול (!) לעשות שבמאוף רכב בשבת, פעם בשבועיים — כדי לראות עד היכן נמצא עקרון חילול השבת בראש סולם־הערכים של ה־חברה החילונית כיום.

וגם חברת „אל־על" משלמת את מחיר ההתפרעות בקדושת השבת. ה־חברה שהצליחה בשנים האחרונות ל־סים מאזניה ברווחים נאים, צפויה בשנה זו למאזן קודר. מחיר השבי־תות וההשבתות לא רק שיאכל את רווחי השבת, הוא יאכל את כל ה־רווחים ולכל הנראה יצטיין, לראשונה מזה כמה שנים — הפסדים!

לא נמצור שאידה אותה כבו ב־שוראים שדיבבציו הוא השנושא, ופי אשר רק בקבלים על הדעת מה צפויה לחברה יהודית שכך היא בוזה את השבת, שכך היא הורסת ומשמצמת אותה להלחמה מסרימה הזיבה.

הלא ביזוי השבת אינו רק נחלתם של עובדי נמל אשדוד או „אל־על", שמה מפסיקים־בכפיה גם מיצאי גרד זיקה בעבודה בשבת, הדברים המגיים לאין־ערוך, עד כי ישנם חלקים גדו־לים במדינה שבהם הגענו ממש למצב המוזר של ביטול השבת מה קורה ברחובות ישראל? כמה מבשים הצע־רים בשבתות? כמה מגבירים את ה־לחץ לפתוח את בהיריקולבצ של תל אביב, ב„גיטוקי הכתב, שכך י־בנאו „הענקי" לאלפי צעירים בבמ־להם ובשיטוטם. אהרן גימוק ששימש במנע לפתיחת שידורי הטלויזיה ב־שבתות, אלא שמאה, במקום שיפחת פשע בישראל — גבר ועלה עשרות מונים! כמה תל־יתלים של היקון הלו או במכשיר קלוקל זה, וכמה יש כבר כיום מקללים עצמם בעד קלקלה מתורית זו המשחיתה המנים, ואילו אנו האוזכה ל„שמכון השבתי" לא ה־עלו ולא היקנו במאומה. אותם א־לפי צעירים מתגודדים ברחובות גם כיום, פשיעה גוברת עוד יותר. וכשם שנמל אשדוד לא בא ליציאות בשל ביזוי השבת, כשם שמאזני „אל־על" אינם מתאזנים יותר בשל כך, אלא להיפך — כן גם לכל אורך החזית ב־מדינה כולה. הכל שוקע יותר, הכל מודגע יותר.

וכל הדברים הללו מביאים הרוח בלבבות, מפחידים כלפי העתיד, מ־זהירים שבצתיים מכל איום שעל הג־בולות. איך יתעמקו בלבבות הדושה תכונות של נשיאה בסבל ויכולת ל־עמוד במצבים קשים, אם תמורת חי־לול שבת מקבלים פרס־עידוד של שלושת אלפים לירה ל„יום עבודה"? איך יוכל ראש ממשלה לבוא בתבי־עות עם הציבור לחזק חגורה ולהו־כן לימים קשים, כאשר הוא הפרצוף המוסרי שלנו?

ואיך נוכל אנחנו לישון בשקט, אם אנו רואים מה קורה? איך נבליג, איך נשקיט מצפוננו, איך זה לא נצא בצעקה גדולה, בקולות וברקים, ברחו־בות עיר וקריה לזעוק ליהודים: קו־מו והצילו עצמכם שחררו עצמכם מ־אימתם של נמלי אשדוד ולוד; מאי־מום של סחבני־בצע שהרגלו לפרגם עצמם על מרבדיה השבת המחוללת והנרמסה! קומו כהר לזעוק למען „ישובו איש מדרכו הרעה ומן החמס אשר בכפיהם — מי יודע ישוב ונחם האלקים ושב מחרון אפו ולא נאבד" — כדבר מלך נינוה וגדוליו בשעתו.

יהודים בארה"ב מגיבים בחרדה על ביטול החוזה ארה"ב—בריה"מ

ניו יורק. — אשר ציבור יהודים בארה"ב הביע בחרדה על ההודעה שנמסרה ע"י מזכיר חוץ האמריקאי הנרי קיסינג'ר, כי ברית־המ בישלה את הסכם המסחר הסובייטי—אמריקאי, מפאת הנועבה שאוהיב לארה"ב הגקבה והדורה מהרייה לבריה"מ, בהפספת המכשולים לעליית היהודים.

מקורים ישראליים בארה"ב נמנעו מכל תגובה רשמית, כנראה משום שהם מקווים עד שיוכלו לברר פרטים נוספים על העמדה החדשה של הסובייטים.

כתב מסיא, מציין עם זאת כי הודעה המוסמכת עירבה חרדה בירושלים אשר בה נאמר כי „על אף הקשיים והתלאות החדשים, ימשך המאבק למען עליה יהודית מבריה"מ ביתר שאת".

כן מציין הכתב את דבריו של ויקטור פולסקי, הפעיל היהודי שהגיע לא מכבר מבריה"מ לישראל, שאמר כי הצעד הסובייטי האחרון יגרום אכזבה ודכאון ליהודי רוסיה, אשר תלו תקוות רבות בהסכם זה מזה זמן רב. (עסקיא).

הרב י. מילשטיין

אחים? מספיק: אנשים!

כי אחד פגע בשכנו היהודי, וגוי זה לא פעם ניצל את „גיוהור". ועשה צרות צרורות לשכנו. אבל הפעם הוא היה שכור כלוט, ראה הגוי השכור את היהודי, רץ אחריו, אחזו בחבקו ונשקו:

אחא, אמר לו הגוי, אני אוהב אותך מאד.

לחשן לו היהודי באזון:

אם אתה אוהב אותי, איני יודע, אבל לפחות אל תהרוג אותי.

הרים הגוי את ידו, סטר על לחיו של היהודי וצעק:

אני אוהב, אומר באת, ואתה אינך רוצה...

לא הצרתני עצמי לקרוא את ה„מסמך" האקו־מני, שמה הרבה זמן נמשכו חבלי הלידה שלו, ויש להבין כי אבות הכנסיה והאפיפיור בראשם, עשו לילות כימים כדי לא להוציא מתחת ידם דבר שאינו מתוקן, עכשיו, שהוא כבר הופיע לא למענו מעמו כאמנה.

כי מה אנו רוצים מהנוצרים? אחוה? אף פעם לא ביקשנו, ואנו מסתייגים הסתייגות מוח־לטת מאותה לשון של אחוה הנובעת מידי פעם במסמך: אחים!

אולי משום שעשו את ליעקב, אבל בכך הם לא הודו אף פעם.

הוה יותר כדאי, לפי עניות דעתי, ובהתנאי כי כל יהודי יענה אמר זה: אמן, אילו היה המסמך מודיע, כי אמנם אין היהודים אחים לנוצרים, אבל לא הם אשמים שאותו האיש נתלה, כי לא היהודים עשו זאת.

אמנם, כך היה צריך להיות כתוב במסמך: אין היהודים אחים שלנו, אבל הם אף פעם לא נגעלו דם של ילדים נוצרים לאפות בו את המצות ש־להם, וכל מה שנאמר עליהם בענין זה, הכל שקר ועלילות־דם.

„ואחוי הנוצרים, עלילות הדם צריכין שיהיו וקיימת במודעה של הנוצרים, אפילו של המכמרים הלומדים במפיצים התיאולוגים שלהם. עובדא היא, בכפר אחד, שמבנה על אחוזי היהודים, ש־שאל לפני שנתיים, אחד מרבני קהלתו: אבי קרא, שעכשיו כבר לא משתמשים בדם נוצרים לאפיית המצות, אולם אתה הבכיר את הלוהת העם הלעודי על פרטיו, אולי תואיל מכובד לספר לי, מתי הפסקתם בזה?

הכומר קאל את שאלתו בכל הרצינות, והוא התפלא, כאשר שמע את תשובתו הוהתכת של הרב:

אותו הכומר, זה שוה העלילה עלינו עלילת דם. עודה?

כן, כאשר שאלת מתי הפסקנו לאפות מצות בדם של ילדים נוצרים.

אני יודע, כי אין למסמך של היום כל חשיבות. לא דתית ולא פוליטית. דתית לא, משום שהאפי־פיורים ידעו במשך כל אלפים השנה, כי כל הה־אשמות שלהם בקשר ליהודים וליהדות, בשקר יסודם, אין להם אחיזה לא במציאות ולא בהלכה, הם ידעו כי הן הדם והן רצח ישו אינם אלא עלילה שפלה, כדי לרצוח את היהודים, האפיפיו־רים המלכלים שהושפעו מהנצרות הקדומה ובימי הביניים, קבלו את השקרים הללו ברצון רב, כיון שהם הכניסו לכיסיהם אוצרות זהב לאין ספור, כיון שרכושם של „רוצחי ישו" הוחרם בכל המק־רים. היה זה עסק טוב מאד העלילה הללו, ולא היה כוח בשום נוצרי להפסיק בהם, כי כי זה יוצא לנצלא מיהר סמיך עשיר כזה?

פוליטית, בודאי שלא, כיון שלאחר שגלו היה־הודים מארצם לא היה להם שום כוח פוליטי ב־שום מדינה, אבל ה„אחים" הנוצרים, ניצלו כל הזדמנות, כדי לרצוח יהודי שעלה לגדולה בארץ נוצרית, לשם כך היה צורך בעלילת דם וברצי־חתו של ישו לא לשם ענין אחר.

והצורך כשזה שהמפיק רוצים צצובים ומוהדר בהד־דעתם של מאות מיליוני בני אדם במשך אלפים שנה, אי אפשר לבטלו במסמך אחד, אף אילו היה מכסה בכל האמיתות, אף אילו היו הנוצרים של היום נוטלים על עצמם את האחריות לכל מה שקרה עם היהודים בעבר, אף אילו היו כבריים בכל המעמרות שלהם, כי יהודים נרצחו על ידי נוצרים ללא כל אשמה מצד היהודים, כי כל מה שאמרו על היהודים הוא שקר מגולה, גיק דבין תולי, של ישועים או... להיסות אחרי הכבש, וגם שהלידו את הרצח ואת הפרעות ואת הפריעה המוכמנות, גם אילו היה המסמך מפורש, גם או לא היזאה בו תועלת מרובה, כיון שדבר שמזוהד בכל מסה נוצרית, בכל תפילה, בכל חגיגה ישו־עית, בכל דרשה של יום ראשון או חג בבבתיים, בכל הזדמנות קטנה או גדולה, במשך כאלפים שנה — אינו נמחק כל כך מהר מן הלב.

מאות מיליוני הנוצרים השחורים, האיכרים ב־פולין, שרצחו וגם לירשן, האיכרים בליטא, בלטו־ביה, בהונגריה הקתולית, ברוסיא הפרבוסל־בית, שממשו במשך מאות בשנים: אך את הי־הודים הבל את המלוח, רק הבינו כי יש לרצוח את היהודים משום שאללו רצחו או לא רצחו את ישו, הם הבינו כי היהודים הם סכנה למולדת שלהם. אם זו רוסיא או אוקראינה המוסמכת הא־כנויה, אם אלה הם הגרמנים או הקלטים, בולם

רצחו את היהודים ללא שום סיבה או בשום סיבה שנבצו להם הכמרים, שלקחו אותו האיש, שלוח אם דרכו לניזוים בפינויים אכזריים.

כיצד אפשר לבחוק את האכוהדשה של מודקור־מות, כיצד אפשר למחוק את הרצח של כמעט כל העם היהודי באירופה בעת כבישת הדבר, כאשר הנוצרים ובראשם הבישופים והכמרים ובראשם האפיפיור, הבריזו כולם כי הנצרים לרצילו אף הנוצרית באירופה.

המסמך אינו כופר, כי יש להפקיע את הנוצ־רים, את האפיפיורים ואת הקרדינלים, שהכריזו כי היהודים הרעילו את הבארות, כי היהודים לא עשו זאת, כי היתה זו מגיפה, המסמך אינו מסביר כי ציד המבשהות רצה על לא עוול בכפם של אלפי יהודים, אף על פי שהבישופים, כידוע, באיסור כוחות על היהודים. זאת ידעו אלה שהעלו על המוקד אלפי יהודים בגנין כיעקף.

האם מסמך כזה, שאינו מכיר את עוונותיו ה־צועקים עד היום עד לשמים. מסמך שאינו מבקש סליחה במליוני נרצחים בכל המדינות המשמעות, מסמך שאינו מגנה רציחתם של ילדים רכים, של אמהות הבוגרות שבאבויהם ביהכם ועצירתיהם של נושאי דבריו של אותו האיש:

האם זה מסמך או כסמה?

ב

האם הם מתביישים לפחות?

כי הבושה היא הצדוקה לחרטה. אדם שאינו מתבייש מצפשיו כבר יהודים ואבתך יודע שלא טוב עשה.

אבל האפיפיור ובישופי דבריו אינם מתביישים, לי־מלגת אינם אומרים זאת במסמך, כי נעשה עוול ליהודים בכל המצוה, הם אינם מתביישים, כי אילו היו פתלים בקבלה בלהיותם הדושנה של כל הכמרים, המחיים היו בגבולות ועציר על השכן המאכרדים והמחתכים, היו חייבים לעשות כל מה שאפשר כדי לכפר על העוונות והאיומים שעכבה הנוצרות, היו חייבים לצאת בפיד לציר ובהבכינה לכדינה, כדי לפניס את דעת הקהל לטובת היהודי, הטובה היא באותו מקום, באותו זמן ובאותו אדם. על אותן הבית, במיסות, בכנסיות ובכל הזדמנות חייבים המכרים, בביחוד של האפיפיור לשאת דברים, להוקיע את אכזריותם ופשיעתם, ל־הודיע לכולם, כי עוול נעשה לעם שלם, כי על לא עוון בכפם נרצחו מיליונים רבים של בני אדם טובים וכשרים, לגלות על כל בימה ולבקש בעיבורי מחילה, סליחה וכפרה על החטאים, הע־וונות הפשעים שעברו במשך כאלפיים שנה.

הם צריכים לפתוח את אוצרות קופה שלהם, ול־

סייע בידי היהודים הנצלים מן הקונצנטרס, הנרדפים כמת על ידי האנטישמים בארצות הב־רית, שהם נגבים אותם, בארגנטינה. שהם ש־לוחים לא מפסים של הקלך הארגנטיני, הר הייר בים לסייע בידי היהודים לבוא אל נוסחת השלום עם הערבים, כדי לפתוח לבבו במקבק את הסאם כלפי העם היהודי.

אבל הם לא עושים זאת, הבקים מבצרים הם מכריזים עלינו בכל „אהבה".

כי ביקש זאת מידם לספוגי להולהבם, לא אחים אנו רוצים להיות לכם, אבל לצאות אנשים שוים, שיהודי לא ירצח על היהנו יהודי. לא ירדפו אחריו בכל שמות הגבא, משום שבשעי דברו של האפיפיור ליהודי אותם לצנבג כך. להו־כרית כי פגיעה ביהודי, הלא כגיעה בדת הנוצרית להכריז כי הנצרות היא הוא האשמה לכל מה שקרה לעם היהודי עד היום, היום בכלל.

לשם כה לנו האחוה הנוצרית. אם עד היום הצילה הבהודי בדיבור הכבריע שגנא את היהודים, מהבבל להם, רוב המשפטות בפולין, ליטא ההבר־יא, לטביה, אסטוניה וארצות אחרות, בעשר בידי רוצחים בקוסים, שהיו כומרים, לרוב על ידי הכמרים, היכן הכמרים הללו היום, היכן הקר־דינלים האנטישמיים, מה הם עושים כעת כדי להמביא מלבם של בגץ מרעתם, כי נעשה עוול לעם היהודי, עוול שאין כל אפשרות לתקנו. אלא על ידי התאות פומבית, כי כל מה שנאמר. נכתב, נדרש הקרא עד היום — היה שקר, ללא יסוד ולשם רצח בלבד.

מה מצב בחברת הנוצרית כי אנו „אחים", אם השנאה נשארת, לא רק בלב העם הפשוט, אלא גם בלב אלה שעבדו על המסמך, שיבדו אותו וש־רשמו אותו כחול בעים שמשרים עם כדי כך, כדי לצאת ידי בני אדם.

אם הם מאמינים כי יש אלוקים אחד בשמים, והי שיש אלוקים שלו אינם פוגלים בשמו, עליהם להוקיע את עצמם, לבקש סליחה, מחילה וכפרה מן העם היהודי, ולעמוד לימינו בכל המצבים המבדים שלהם.

כי יחקר דם הגדם באדם — דבר ישפך.

הם שפכו כל כך הרבה דם יהודי, שאי אפשר להמחק את הדם הזה הצועק עד היום בכל ארבעת העולם, אם אינו הורשים את הדם, ואי לפחות צא צורתם לעם הולהם על קיתם הפרי.

כזאת יבונו אם אכנם המסמך הוא מסמך או כסמה, בתוק הכסמות שישאר בתוך שבות רשום או לא רשום בהיסטוריה המסרת של השלום הארוהנית.

صورة عن الأصل

هكذا من الأصل

מרן בעל ה„שפת־אמת" זצוקללה"ה - שבעים שנה לפטירתו

ה' שבט תרס"ה-תשל"ה

ד. זריצקי

ימיו הקצרים והשלמים

— — — ראיתא, היום קצר והמלאכה מרובה כו' פי' שכפל את הקצר וקצר הזמן באמת, כי באמת הזמן הוא בכלל הטבע, אשר הוא במקום וקצבה, וכו' בירת הבורא יתי הוא למעלה מכל זמן וקצבה, ... (שפת אמת, פ' שלח, תרל"ח)

כשה„שפת אמת" נתבקש לישיבה של מעלה, היה רק בן 58. דיו בנו, אדמו"ר ה„אמרי אמת" זצ"ל אמר: היה לי לאבא מרי ארוכת ימים.

לא היתה.

הדבר לפלא לא רק לאוהביו את הגליה ... אלא גם לדורות הבאים ...

[illegible]

— * —

כי הזמן הרי הוא בכלל הטבע שהוא במקומים ובקצבה ... [illegible]

— * —

[illegible]

בצלאל לנדוי

מכתביו בענין ארץ־ישראל

ב"ה א' קדושים יו"א למב"י הרנ"א גור

החיים והשלום לכבוד אהובי מחו' הרב הגדול המפורסם בנש"ק קדוש יאמר לו כקש"ת מו"ה ישראל שיחי' לאוי"ט.

את מכתב כ"ת שיחי' קבלתי בצירוף הפילפול בדבר הלכה ושמחתי בראותי כ"ת מטייל בש"ס ובפוסקים ארוכות וקצרות, והנני למלאות רצוני להגיד דעתי הקלישה בזה בענין הלכה ובענין מעשה בקצרה, וודאי ... [illegible]

אלה דברי ידידו לנצח הדו"ש בלונ"ח

הק' ארי' ליב מפה ק"ק גור

ב"ה ל"ב למב"י תרנ"א

כבוד ידידי מחו' הרה"ג המפורסם כש"ש מוה"ר ישראל שליט"א

את מכתבו שנית קבלתי ושם סומר כי כ"ת מעכב מלעשות דבר עד אשר אסכים גם אנכי. ... [illegible]

מאת ידידו דו"ש וטובו הק' ארי' ליב

בשולי האגרות

[illegible]

כנס המנהיגים נגד גזירת החרדים בפולין

גולת פולין ידעה גזירות ורדיפות מבית ומחוץ למכביר, רדיפות הגריבית מבלכות הרשע שחיי היהודים נתונים היו בידיה, אך קשים ומכאיבים ביותר היו הגזירות נגד דת־ישראל שהועלו דוקא על ידי אחים יהודים שסטו מדרך הישר, משכילים ומחדשים למיניהם, שזוממו לעקור את הדת על ידי "תיקונים" בדת.

אחת הגזירות האיומות שעמדה לקעקע את אשיות האומה ואת המלכיותה, היתה "גזירת החרדים", גזירה קשה שבסט־רתה הסמויה לגזול מעם ישראל את היקר והקדוש לו, את החינוך היהודי השרשי והמקורי, את החינוך לתורה ולמצוות ויראת שמים, בבלימה מתחסדת של דאגה להרמת קרן ישראל, בפתיון של הקניית חכמה ומדע, ידיעת שפות והתהלכות לילדי ישראל.

בשנת תרמ"ח גזרה מלכות הצאר כי כל ילדי ישראל חייבים ללמוד בבתי הספר הממלכתיים את תכנית הלימודים שקבעה הממשלה ועל "החדרים" הישנים להסגר או להצטמצם ליעצות מספר של לימודי קודש. החוק החדש בא בחסף על גולת יהדי פולין האמונים עלי תורה והמסורה, וגדולי אדמו"רי וגאוני פולין נתאספו יחדו לטכס עצה לסיכול פני הגזירה הנוראה.

האסיפה היתה חשאית וסודית. לכן נבחרה העירה גרוהדיסק בה עיר זקן האדמו"רים רבי אלימלך מגרודזיסק ג"מואין לאחד מצאצאיו והאדמו"רים שמקצות פולין באו במסוה של השתתפות בשמחת "שבע ברכות", מפני סודיות הדבר נקבע שעל האדמו"רים לבא בנפם מבלי שיתלווה עליהם איש, רק האדמו"ר בעל השפת אמת זצ"ל הביא עמו את בנו בכורו את כ"ק מרן האדמו"ר רבי אברהם מרדכי זצ"ל באומרו:

— "בני רבי אברהם מרדכי הנו בעל־סוד".

הביע אז השפת אמת את דעתו, שאלמלא נמצאו יהודים שבעיניהם הגזירה הזו איננה גזירה כלל, אלא עוד שמחים בה, לא היתה הגזירה יוצאת לפועל. דבריו נאמרו בלהבות אש והדרכו בקיצור קיצר בדבריו ומיד פנה לנאספים ואמר:

"רבותי! שמעתי שיש צורך בשלוש מאות אלף רובל כדי לבטל את הגזירה, ולכך מוטל עלינו לאסוף את הסכום הזה בהקדם. אני אשתדל לאסוף מאה אלף רובל, יאסוף הרבי מגרודזיסק המשים אלף, יאסוף גם הרבי מאלכסנדר הסכום הזה, והאדמו"רים מסוכטשוב, פוריסוב רדזמסק וסק־רנביין, יאספו כל אחד עשרים וחמשה אלף".

דבריו נתקבלו פה אחד וכל האסיפה לא ארכה יותר מרבע שעה, בהחלטה לאסוף את הכסף תוך זמן קצר.

בסיומה של האסיפה הקצרה נערכה סעודה לכל האורחים, הרבי מגרודזיסק הכין בענוותו במיוחד שלהן עגול שאין בו ראש יקות, כדי שלא יתכבד ליישב בראשו, וכל האד־מו"רים הסבו סביבו והשתעשעו הרבה בדברי תורה.

שאל בעל השפת אמת: בפרשת נצבים כתוב "ומל ה' אלוקיך את לבבך ואת לבב זרעך" והרי משה רבינו דיבר את הדברים הללו "אל כל ישראל" והבנים הרי היו בכלל?

נענה הרבי מגרודזיסק ותירץ את הקושיא באריכות ובעמקות נפלאה בדרך החסידות ותורת הח"ן.

הרבי מגרודזיסק כיבד בברכת הזימון את הצעיר שבחבורה בין בעל השפת אמת אך הרבי מגור מאן, ליד השלחן ישבו גדולים וקשישים הימנו והוא התנצל באמר שכבוד זה אינו מגיע לו, אחד האדמו"רים הציע: יברך הרבי מגרודזיסק שהוא הזקן שבחבורה".

אך זקן האדמו"רים עבר בשלו.

— "אם נפל בחלקי זכות זו, שמלך ישראל נמצא בצל קורתי הלא אכבדנו?"...

השפת אמת כדרכו קם בזריזות אחר הסעודה נפרד מכולם ויצא לדרכו למהר לשעוריו ולסדריו, השתאו הנאס־פים על הכבוד הרב שנהל הרבי הצעיר מגור על ידי זקן האדמו"רים שכינהו כ"מלך ישראל". קם רבי אלימלך הי"ד ואמר: "אמשול לכם משל, למה הדבר דומה, לאחר שפיפס על מגדל גבוה ורב קומות טיפס וסיפס ורק אחר שנים רבות הצליח להגיע לצריחו של המגדל. ולהתהדהמו פגש שם ילד רך בשנים, שאלו הזקן הכיצד הגעת הלום? יאני יגע זה שנים מספס ועולה ורק עתה הצלחתי לעלות. כן כה השיב הילד. אני נולדתי כאן...

בדרך חזרה שאל רבי אברהם מרדכי את אביו בעל השפת אמת: יאמר לי אבי ורבי מה בפיו על הקושיא שנאל בעת הסעודה?

השיב השפת אמת בקיצור כדרכו: כידוע קדושת האב מועילה להצלחת בניו. וזאת למדנו משה רבינו ע"ה כי אף אחר לידת הבנים אם יכול האב את לבבו, יחזור בתשובה, יועיל הדבר לבניו אחריו, והוי "ומל ה' אלוקיך את לבבך" כי או יתכח האב ומל ה' גם "את לבב זרעך"...

באחת האסיפות שנקראה לרגל "גזירת החדרים" הוזמן גם המרגתון הצעיר הידוע פוזננסקי מלודזי הקרוב למלכות שהיו לו ההולכים בין שרי המלוכה. ניסו הנאספים לשכנעו אך לשוא, פוזננסקי עצמו היה בעד הרפורמה בחנוך היהודי היינו, וכדוע שדוקא הוא יפעל לביטול החוק שנראה בעי־ניו, עד שקם כרך בעל השפת אמת ובדבריו הקצרים השפיע עליו לקבל הצטדלות התשובה, וכה היו דבריו:

"צריך אדם להשתדל בעד אח הנמצא במצוקה, גם אם הוא אינו סבור כי צרת אחיו הנה צרה".

נ. א.

מ. מיירנץ

ליום ההילולא

שבעים שנה מבדילים בינינו לתי קופתו של בעל ה„שפת אמת" זצ"ל. כבר בעבים הם הסדירים שגדלו באותם ימי זוהר, שבעים שנה הי זה מרחק של זמן שבו נשתנים פני העולם, וביותר בתקופה הרת תהפוכות כיובל האחרון.

כשאנו כנסים להעלות בדעתנו רק את האוירה הרוחנית שבה פעל ודי גאון קודש זה ... [illegible]

[illegible]

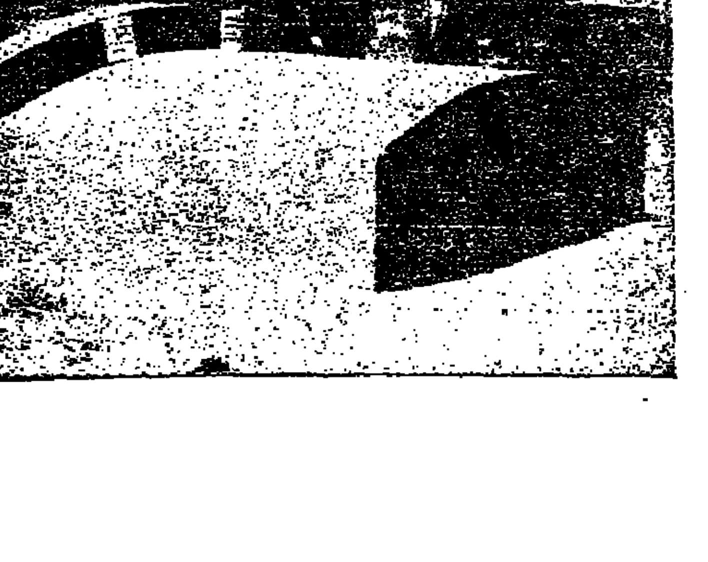

ציון מצבותיהם של מרן בעל „חידושי הרי"ם" ומרן בעל ה„שפת אמת"

המודיע ד'

ערב ה' שבט תשל"ה

שרשרת של מוסדות תורה גדולים לחסידי גור בארץ־ישראל

(המשך מעמוד ג׳)

כאשר רב של התלמידים הם מיוצאי משפחות של בני תורה כך הישיבות הלימודית, שבעיקרה מסתמכת על שיטה המיוחדת שיש לה יסודות עוד בימים איתנים הנוכים, באבני קודש.

המצב בתחילה היה הרצאה, בעשה קטן, שני בנינים אחרים קולטים את הכיתות הנוספות, אחד מהם מצוי בקומת השני של הבית בתוך אזור פרדסים לא רחוק ממרכזת הארץ. שרות רב בקשר בין הבנינים. כולו כי צורך להזין את רוב הגלים בארוחת צהרים, ולרבים גם בוקר וערב. [illegible] של המוסד.

היוצאים להוראה

הכולל הוותיק של אלף בבנים לה־למוד ואחד יצא להוראה, אין המצב כאן. מספר האברכים המבקשים להי־משיך בלימודים, אחרי נשואיהם, הוא גדול לאין ערוך, הוא הולך ומתרבה בלי עין הרע. אברכים חסידיים בעשם חשקה בתורה, הם רוצים למלא כריסם בש״ס ופוסקים בגליקי להזין את עצמם בנועם החסידות לפני שהם באלאים לצאת לחיים. הם רוצים שבנשם מויה החסידות יגלה אותם בשנה שהם נקלעים למאבק עם הבי־ציאות העבודה השוררת ברשות הר־בים.

והלא ידוע ומפורסם הדבר, שאין מעבדה טובה יותר להישול והשקת הרוח התורתית, בלבם של אנשים צעירים מאשר „הכולל״ מוסד שקנה את עולמו בתוכנה העדינה, ואשר בלעדיו קשה לנו לתאמין שכוללים היינו להחזיק מעמד כנגד הרוחות שאינן מצויות הנושבות ברחוב הי־הודי.

כמה עוד כאשר רוצים להזין את ה־רוח החסידית שהיא האוצר הימי של אירות הרחוב, כאן בא לעזרתנו ה־כולל החסידי שכבר מבע לעצמו מ־טבע של הוד.

שוב כאן שמות נבכות לירוש־לים, לכולל של ישפת אמת׳ שהיא היה הנכבים של ברכה גלות כל אותם אברכים המרוממים את הרישות של אהלי תורה.

שאים מוסר חיש, שקבע לעצמו ד־מות השיטות החדשות ביותר, שאינן מקובלות בעולם הכוללים.

בכולל זה שמנו „ישיבת בית הל־מוד להוראה״ שבזיהום הד ילין, ושר־כך אינו אחר מגי רבינו. הרגש הוא של כל אחד מהם, צעירות האברכים בחורי התלמודים, זוכים להשומה לב־אינדיבידואלית מיוחדת לא רק לצר־כים הרוחניים, כי אם גם לצרכים החמריים והתמיכה מתמכבת על פי מודים שהם חידוש בפני עצמה.

הכולל בבני כיהודת משפחה אחת, והמנהלה באה לקראתם של פי אותה מדות המסירות והשקידה להצלחה שהצטרך מגלה כלימודיו המכשבים שלושה סדרים לאורך כל היום ועד לתוך הלילה. „קובץ שיעורי תורה״ שיצא לאור אחת לחודשים משקף נאמנה את המאמץ במרוץ של הלכה שמקיימים האברכים עם גדולי תורה.

כאשר שאלתי את אחד מראשי הכוללים, מאם זה בקרה שהכוללים מדגישים את „ההוראה״ בראש חוץ בשמם של המוסדות, נענתי כי אכן כך הדבר, הרגש חוק מושם על לימוד ההוראה, ועל כך בהים הכוללים של חסידי גור, על שמצליחו להעמיד עוד רה של מורי הוראה ודיינים ומוש־בים על כדין שאלותם מוכבות השפ־לות והמורות המסובכות בעניני איסור והתר, שחיטה ובדיקה, אחרים, עד־כרים היום בראש ישיבות ומשפשים בקודש, מספרים של אלה גדל והולך משנה לשנה.

כאשר אנו מציינים תאריך היסטורי זה שבעים שנה לפטירתו של אחד מלמשבני השושלת הקדושה של גור, מרן בעל „שפת אמת״ זיע״א, אנו רואים מקום וצורך להדגיש את ה־עובדה שמה־שאותו תרותנית היה קיימת ומתפשטות בתנופה גדולה ואין זכה גדולה מזו, ואין נחת רוח גדולה מזו לנשמתו של גאון וצדיק זה בגנזי מ־רומים, משם יכול להשקיף הראות שיש שכר לפעולתו של הסידה גור, השלשלת לא נותקה.

ליום ההילולא

(המשך מעמוד ד׳)

להבות עלומים הגוה העיקרית בנה. שוב מעשה באחד מגדולי החסידים שנתוועד היי בעיני היצולבי כי מאבי־אים בסודה של חסידות הוא, מאלה שנכנעו „לפני ולפנים״ בהיותו עודו בבית החסידים. כשפגשה בו בפלגת רזהות על פיחא המעונה גדה, הנד בגה קריאת־ההרה לשפה ארומה ב־קול רעש גדול, עד אשר לוב באי בית החסידים עזבו את המקום בב־האה, הרי אותו החסיד עומד שקוע ביגיעתו הפנימית ולא הרגיש דבר, עד אשר, התעורר ושאל בפעמאות „למה לא התחילו עוד לקרוא ב־תורה...״.

וכשהקשנו מבכירי שיתארו לפנינו את דמותו של אותו חסיד נעננו: כ־טעם בזיכבור הי׳ ולא ראו בו כל תנועה חיצונית ומעולם לא ראוהו קופא מבחוץ, אלא שכל אשר ראהו שוטף על פני בית־המדרש שקוע בהרהוריו גנשוט בעיניו כל העולם הוא...

כי לך ליצור בבית מדרשו של „השפת אמת״ כל תנועה חיצונית שנוגעת את עומק הפנימיות.

ואריאל־ריבין נראו גם גדולי ה־חסידים כשהם סוערים ומתלהבים, כשסערת הלב עולה על גדותיו בקרבם לחוצה ולחולפה — כי אין לקבלת כלים לעבודה שבלב.

והרי אם כי שלא עמד על עומק הדברים ביקש להקשות את דרכי החי־סידים ולא בית מובן כבוד כיד השו בו בכלל חוש ריחה אשר סלנה ב־פשם בן הקווה ההמודחים במקומו הראוי לו.

ומעשה בעבודה, כאשר שורת ב־בית המדרש שמחת יום־טוב, עלה על השולחן ורקד, כאשה התלהבות אשר האהבה בו קלקלה את השורה, מיד פגע בו אחד מראשי הגבוהות והעירוהו בגזיפה: „אם תוסיף והולך בדרך זו תיהפך לגויי! — לא יהיו הנהנתים לסוף דעתו של החסיד, הר־בים נראו להם כמודים כדי בקים למעשהו של האברך. עד שיצא אותו אברך להרבות־יראה ושם הוכיח על חולתו כי פיגא הוא בלבה. ולא הש בה אלא אותו חסיד בחיש ואהבתה המחודד שבו.

— ★ —

סעודות־ההילולא של הי׳ שבט, יום פטירתו של בעל „שפת אמת״, היו מיוחדות היאה בוון, כאשר השתתפו בסעודה חסיד מחסידיו, לא היה צורך להרבות בדבורים: ושמר שבפנים, הכי רק שבעיניו בהצלותו אמרת קצרה או אירות כלשהו הקשור בדבי זצ״ל, דיים הי׳ להשרות אוירה של התוד־מות הרוח וקרבי אור הבאים מאר לגות, והורים התוהו לעומק הלב.

זכר הסעודות ליוה את משתתפיהם גם במצור ובמצוק, ביגים של זעם, בגיטאות או במחנות הריכוז, לתוש איש לחמדו „ללבב ה׳ שבטי״ וקרן אורה האיר את מחשכי התופת בגי־הנה הגהה, גמלקטו התברים הבוד־דים באחת הפנות שבתרכגש הצק רב הקוטל ששמש „סעודה״ לעובדי כפי־רעל פריסת להם או שירי אכול מן הגבא בהר המבט לסעודה בריבובה, בבימים הטובים... לזון של גוד נאמק הזכום מאפוק (שלא יהבהו הכוללים) דברי התאוקות מאמרי ב־לוזשה מפה לאוזן וכחות חדשים נוסכו בלב, לעמוד בבחינות הקשים ולהחזיק במעמד ברוחניות ובם בגש־מיות.

ובאשר נפתחו בייחוד שערי המרו־בה, ואהיהם מוצלים כאש התלקטו אחד אחד וקמו לתחיי קרח אשר־צלולי המוחה, הבוקעים מבעדות הד־לורא באותו מכונות הנעקרים, עוד־רון בשבחות בלבו של קירוב ונתרחק ומודרתי ממבצריותיו של אוצית ומסמכם הלב, אותו השראה השאה עד עירותיה.

— ★ —

דרש בעל „ישמח־צדיק״ זצ״ל ביזו ותלמידו של בעל השפה אמת זצ״ל: „בשתלכון אברהם אבינו ע״ה על שאין לו בן הראוי לירשו אמר ב־תוך דברי תלונתו: „ובן משק ביתי דמשק אליעזר״. ודרשו חז״ל מה־תוקן של „דמשקי״, דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים — הרי זו מהה טובה שהיתה בו באליעזר ולמה הזכירה אברהם בתלונתו? — אלא שלפעמים יש להודש דורים בהתאם לתקופה כדי להעביר את הירושה הרוחנית ל־דור אחר בכלים חדשים המתאימים להם — עבד אינו יכול לשנות אלא דולה ומשקה מתורת רבו בלבה, הרי זה הפיון — בן יכול לשנה לפי הצורך ובכך משמרת הבטינות לדורות הבאים...

מורשתו של בעל השפת אמת זצ״ל חי׳ וקיימת בקרבנו וכרו והר־ורה מוסיפים לעורר ולהבות את התעוררות מחדי הגולה, את הכוחות אוצרי נקודת האמת, את הגישה הב־תמודה להתקרב לקדושה, אלא שק־שנים אנו מלהגרגם לדברי הגבורה של בני דורו — והרי גם הם מ״ד מאשלתיה שוא...

— דוד דוד הורשי...

אגודת ישראל בראש הפעילות החינוכית בארגנטינה

מאת

הרב ירמיה מנחם כהן

סאן פאולו

אמריקה מילת הקסם, אמריקה ה־ענק הגרעש, אמריקה ארץ המשאבים שחיים הבה אחת, במצאן הגותת בה־רוזה זו המכפיות עבולת, בים של שפע, בים של. סכליקת ומוריסים המתנשאות עלי ארמות, זהו של רדום צפונה אמריקה, אמנם צפוית, מתו־בים אכל בשחים, בעודוך לאמריקה הדרומית, ובכואך לעבר הגנק וראית כי אמנם על יבשת אמריקה הדרוכת רגלוך, אם זו סאן פאולו עם שבע מליון תושביה, או בואנוס איירס עם שמונה מיליון תושבים, ערים אילו עם עוד ערים צפוקות כגון ריו דה דז׳נרו על ארכיבת בלוון תושביה וב־הנה וכמות מהתים המשך ישלי ל־צפון אמריקה הצרכת ביית יורק עד ללוס אנג׳לס ומקסיקו סיטי עד לקראקאס.

הפעם שמתי עצמי מכאן ושאלו לעיר זהקנק בואנוס איירס עיר זה־בירה של מדינת ארגנטינה, והמכתבי לשם ע״י אגודת ישראל כאורח כבוד ליום לימוד התורה שמתקיים בכתנה הקיץ של אגו״י והתפשתי לראות במו עיני את אשר לא יכולתי לעצר ולתאר לעצמי עד כה.

כלילי ירושלים, והשפיל המנושא אגו״י העולמי לכינוסים שונים ה־נעשים משפט לשפט בארצנו הקדושה ונפתחי כבר מעשבם של כינוסים ארציים במסגרת קיץ כגון אילו ש־נעשו בשוזה חמד ע״י תנועה צאיי ויכולתי להעיד שאכן לא שונים הם מכל הדברים. כאן השכלי היהודי הת־בטא בעצם ריחוק המקום ממרכזי היהודות והציצים והמקובלים. אבל הורגש קירוב הרעיון והקירוב הד־בנומי בין המסגרות השונות ההחיים. אותה רוח קודשה, אותה רוח תורנית מתנוקקת, השורות בארצנו מילאת הי־לל של הבמונה, הירה הנבשם הנפקה המשפחה בגן ההרים הנבהי של תורתנו הקודשה, הפרץ ותפיה נוכב רב ושל חיים בין באי הכנס והאורחים.

ארגנטינה, נחשבת כאחת הכריכים היהודיים הגדולים בעולם. היא הנ־שבת את המקום הרביעי או החמישי במספר תושביה היהודים ואכן הת־ברכה העיר במוסדות ובמפעלים הנר־רניים: שם ישיבות והרניות מפי־עלות בהן השלש בסמירים לבנות. תגולוה מבין הישיבות הגדולות בב־מורים ובמוסדות חינוך כלליים ל־דור הצעיר מתנהלים תחת התנהגה אגו״י.

אגודת ישראל שולטת ומנהלת את המוסד „היכל התורה״, המוסד הוקם ע״י איש אגו״י הרב ... ז״ל, ר־הוא המוסד המוכר בעיר לחינוך ב־נים ובנות בדרך התורה והמסורה, במוסד זה מרוכזים גן הילדים, ד־בית הספר היסודי לבנים, ובהבה־

לבנות וכן סמינר והמדשה לבנות בשיתוף עם אנשי אגו״י בבקום נמסר לי על עברו של המוסד שנה־יוסד ע״י איש יקר רוח הרב ... ז״ל, ולאחר מותו נקלע המוסד לקשיים כספיים קשים, עם שנבעדים שונים ביניהם שעבוד גדול של זהב אשר רבץ על שכמי המוסד עם קץ אחריות של המבנה כולה, ואז קם לו גואל להיכל התורה בשם דייר יהודית קונלסקי רופא שיניים במק־צוע, אשר על אף הקליטטורה הר־תנה ההבהנה בשרתון התפואים ה־מהוללים, כבא לעצמו זכן לשאל ב־צנוני היכל התורה, תוא האיש ש־לנוחנו נוקמה הצבונה שמוסד זה קיים, ולא נגל כוף לשינוי אריות ש־רצו למותנו הן כבוחיה גשמית והן מבחינה רוחנית.

לפני כשנתיים עלה ברצונו של ידידנו דייר קונלסקי חבר ועדים העולמי של אגו״י להקים ישיבה גב־והה עם כולל אברכים. הביצת הוא שישיבה זו במגבלת מצומצמת הי־תה קיימת בעבר במסגרת היכל הת־רוה, אבל להעריך את המחורים בנבחנה נפרד, ולכלול בישיבה כולל אברכים בהעיינים אשר כל מעיינים הוא לימוד התורה, זו היתה הצבה גדולה, ומובן שרק איש דינמי בנהה ויוצר כמו הדייר קונלסקי היה מסוגל להוציא רעיון כה נשגב לפועל. כי ראש ישיבה הראש הכולל המשיך ל־ארגנטינה את הרהיב שמואל אירה לוין יליד בואנוס איירס ותלמיד י־שיבת עטיגנו בבריבריק חזק ב־ארץ בפעולותיו המרובות למען התורה הרב לוין והכולל ש־דמ־ ...

יום ליבוד התורה עליו הזמנו מ־טעם אגו״י הארגנטינאית התקיים ב־יום ראשון פרשה ויחי, כידוע שולט הקיץ בהלוא תוקפו בעונה זו, ב־ארצות דרום אמריקה, וביום ראשון החודש אצל יהודי היה „השבה שני של גלויות מתפשים אותנו בני יש־ראל מקום רגוע, כשר ומאוורר בנו להנפש בו עם משפחותיהם.

אגודת ישראל בארגנטינה ביזמתו של הדייר קונלסקי רכשה לפני מספר שנים את מחנה הקיץ המבר שאמוד הו צעירים וחמשה אלף מטר, ובו כולו בריכות שחיה, בבריכה אחת לגברים ואחת לנשים ומתקנים שר־נים לילדים, המחנה שמלה לצ־ריכת פיקניקים, המקום משתר מאות מבקרים, וביום רתשון זה התקבצו באלף איש לרגל קריאת אגו״י להי־אזין ולשמוע דברי תורה כפי הרבנים הגואונים. הפותח היה כרו ביהודים המכובן בנשיא היכל התורה שהשמיע דברי ברכה, ולאחריו נאם הרב דייר יוסף אונהוימנו רב תורי כובחו די־רבה של הקהילה מיוצאי גרמניה ב־בואנוס איירס, בצמצם אהבתי אמירות בלב תפש הוא דיבר על שבל התורה לאחריו נשא באום הרב ש. א. לוין על הישיבה לימוד התורה בגבינו, בן דיבה הרמיים של הישיבה ה־דבנים ליברהן אבוקסים ודינים. ב־בשיאת הנאום המרכזי כבודו צא כותב השורות.

בין המאזינים בלטו קבוצה של צ־עיר מבאים מהתיכון היהודי הנמצא באר־בגתיה „די פרצבטי״ עם הורים ענוקות כאדמים לבנים והאבותיהם היוצאים כאיתם של בני הדור, ד־צעים מביתם תבוי הבכר לשעבר ה־ביתו את התוכסום לעובנה שכוב־תו היצה עם ישראל כים כבה, ר להמשך הוא הולך ובהחזק יותר ויותר דורקא ע״י אלו אשר לפני שנות דור ה־אמינו הבורויסטים שלא יהוק ה־יום ולא הבקים יהדות זו כלה, וכיום גוכח שלא רק שיהדות זו קיימת ופורחת אלא שהיא היא הוט השדרה של עם ישראל.

„אמנם החיים היהודיים בעיר הגד־דולה בואנוס איירס נמצאים בהלו־תם בסימן עליה, נכנסים תלמידים לבית המדרש וקול התורה נשמע בסכה ובפה מקומות בעיר, אך הי־פרים עוד הרבה ביתות חינוך לדור הצעיר. ועוב היתה עושה תנועת אג־דות ישראל העולמית אם היתה שמה לה למטרה לשלוח שליחים מתוכים מורים ונוכרות למקומות כאלו, כדי להרבות יהודים חרדים בארצות אלו בפרט בשנים אשר אי אפשר לצייים כמנות עליה המונית לארץ ישראל כפי שהיה בשנים עברו, ע״י עבודה יסודית ואמיתית זעבת העבודה ש־עושה אגו״י בארגנטינה נוכל בקול לרכוש עוד נפשות לתורה, ולקרב עוד רבים הרחוקים שנפשם ללבם.

המכלל ישיבה הגבוהה בשנה באה מתולם מתוכמודי הגדולה של כר גרינבשטיין גבורול הבית נקרא ע״ש אביו הרב מרדכי גרינבשטיין ז״ל, חנוכת הבית התקיימה לפני כשבועיה השנה בהתאספות אלפי יהודים מכבר אנום איירס, עליה נמסר בהמבו ב־עתונות.

בין ראשי הישיבה, הרב ליברחן תלמיד ישיבת סלו קליזולנד, בעוכנו מיליד בואנוס איירס, הרב אבוקסיס תלמיד ישיבות אירופה ואחרים.

בכמהל בית הספר נקרא לכהן, תל־מיד ישיבת חברון בירושלים גם הוא מיליד בואנוס איירס הרב דינים, אשר מקדיש מזמנו וגם ללמד ב־כולל ומתנים יומו מוקדש להדרכת תורה ויראה בין תלמידי היכל הד־תורה.

בית תלמוד להוראה בבני ברק

אבל אין בכך לשלול את היתרון שהטביע על דמותו של בית תלמוד להוראה בגבל ברק, שמצטיין לא רק בהיוצריות המרשימה של בנין אשר המשמש גם בלבוי לגבוה, קירות פר־זלין המטגירה שעלותה בבבשני את ורשאו להוסיף כאן כמאמר מוסגר. כל אנום מגושת תורה והלכה שבוי־עשים את שמה של גור, אותה ערוה קשה שמגמלה בהלות, הם בלי צד נעשים ליפואת השוועה בארבעה, לא בבנינים שהוקם מתוך תחרות, אלא באותה רות המשפשת בתהום מבשר ... כאשר כלולים בתוק קול תורה שבסף צליך להיות חן של הסידות מהולה בלמידות.

יש בו בבית התלמוד להוראה זה של חסידי גור, תרבה מגולות טובות ש־עשו אותו מקום למטיכה חכמות ב־מגלים של לומדים. אשר כאן השים את עצמם בזה יותר, כאן יכולים ל־פוח את כשרונותיהם המחודדים, כאן הם גם מגלים את פרי העבודה ה־הזורות וכח החידוש שמתפרסמים בספרים המבדילים כבודה של תורה להוראה המחודשים.

בבית התלמוד להוראה זה נמצא גם הבצעך של קיבוש השם, שהוא כלל הצגה מיוחד בגינה, והמוסף את כל צלילות הגבורה של יקרות התורה ממה רצד שם. בכוך אשר בשמש כבר היום מקור הזונו של היצור שבשבועים בה כל כי שורשת ללמוד פרקים בהיסטוריה של קידוש השם.

ראשו את האברכים והחסידים, כ־שהם עוסקים באיטלק, כוויכם בקשלג הרישום של תמור ההסטורי רב ערך, כבלי שילמוד מקבוע זה בקורסים של מיסדות לאשכלה, הם הבינונו יותר ויותר את המגולות הנפשיות ואת ה־אינטלגנציה השורשית, שקטים אבר־כים חסידיים בבתי היוצר להגרת ש־מהם תצא הוראה לישראל.

בית מדרש להוראה בתל אביב

אמנם בשנים האחרונות היתה מגו־רה גדולה של יהודים חרדים מן ה־כרך הגדול אל בני ברק הסמוכה, הישיבות ידועות היטב, — אלא שגם כאן גילו חסידי גור חלוציות, כאשר עבר מחוסרים לנהירה זו והשתדלו לעצור אותה רפוד להמשיך לכאן אבר־כים אשר יבנו ביתם במקום כדי לשמור על מה שהושג בשמל לב ב־משך שנים, ליצור יש מאין בעיר ה־גדולה, לפרות מגרשותיה של ישיבת כרים הקצה.

אחר המבשקים המכוכים לתשקנה זו, היה הכולל שנקרא בשם „בית מדרש להוראה״ מיסודם של חסידי גור, אמנם יש בתל אביב מספר גדול של כוללים, אבל רוב האברכים הלו־מדים בהם אינם מתגוררים בעיר ומ־כולא אינם משפיעים עליה מרומם, לא כן האברכים של בית המדרש להוראה בתל אביב, שכל הלומדים בו חייבים לגור בעיר אינם מתעסקים בלימוד הנבצה, אלא גם מאצילים מהודם על סביבתם, כמוצים אור תורה על יד שיעורים בבתי כנסת שונים.

בית תלמוד להוראה בירושלים

שלשלת זו של מוסדות תורה של חסידי גור באים, נוסף לאבני שלמה ...

לוח המודיע

הצעות ובקוש עבודה

* הלומים: דרושים חותכים לאב־נים קטנים בתל אביב טל. 32652.

* להוראה בתיבה בבכינה דרושה ידעה בכיסוד הציונה בעלת גישה לתוקרא להעהבה בבית יעקב. לפנות למס׳ 250/5 ה. ד. 1334 תל אביב.

* דרוש צומר לבוצים לחמרי בנין לפנות לפרלשטיין אבן ישראל טלפון 02—222846.

* מנהל השבונות עצמאי מעונין לקבל עבודות הנהלת חשבונות ב־בכונה (כיכון) במוסדות בפלפות ד־חדים לפנות ת״ד 204 ירושלים.

* תופרת מעולה מעוניינת לקבל עבודות קונפקציה לביתה, להתקשר בשעות הערב 8—6 287541 ירושלים.

* דרושה מזכירה עבריה — אנג־לית, לפנות: לת. ד. 14130, תל־אביב.

* צעיר מוכשר מעונין בעבודה מבורדית ארגונית בשעות אחה״צ והערב ת. ד. 658 בני ברק.

מטפלות

* דרושה מטפלת להאכיבים בבית וגן, טלפון 02—531925.

* דרושה מטפלת לשעית לבנה״צ 02—536303.

* דרושה בחורה לטפל בילדים בשעות אחה״צ עם אוכל טלפון 03—780436.

* דרושה מטפלת לאחה״צ 3 פע־מים בשבוע בבני ברק 769075 בשעות אחה״צ.

תשמישי קדושה

* טליתות, תפילין, מזוזות, ספרים ותשמישי קדושה, במחירים זולים ב־יותר להשיג אצל משה אוכגה, חנות הרובה בחצר בית הכנסת הגדול ב־תל אביב אלנבי 110.

עסקים

* דרוש בבכה מירוח המתאים לגן, בבני ברק או פתח תקוה 911827.

שרותים

* פוי!!! מלטשים ומבריקים פרקטים ... 223731, 232008.

* תיקון מכונות תפירה בביתך ... בבני ברק, לפנות בגלויה: ... אלעזר, גלהבב 47 חולון.

שידוכים

* מבקשים בן תורה עבור צעירה ... ממשפחה טובה ... 03 1526495 ...

* אלמן ... 03,783703 357.

* שידוכים דתיים, ... בשעות 9—4, אחה״צ, בני־ברק, רבי עקיבא 45, 783703.

דירות ובתים

בירושלים

למכירה

* למכירה דירות 4 חדרים עם מוסך ברוממה באיזור הני פרטים קבלן בירר 02—285982 מ־6—4.

* בהזדמנות למכירה דירה נהדרת 2 וחצי חדרים הול עם ארון קיר ב־מרכז בני ברק טלפון 03—785501 בערב.

* הזדמנות מיידית חדשה 3 + חצי + הסקה בארזים הכהן 03־282394.

* למכירה 3 חדרים מרווחים בקריה אחרי מכלית, גוף, 02—532185.

* 3½ חדרים בלוי 3 :12 סנהדריה, מ־21.00 — 18.00 02—371936.

להשכרה

* בגאולה, בדמי״ם דירת 3 חדרים כל הנוחיות 02—285789.

* בדמי״פ דירה 3 חדרים בשיכון 231257.

* בשכיה דירה 3 חדרים מרוהטת בגאולה קי״ב, 288879.

* להשכיר לשנה דירה פאר מרוהטת 3½ חדרים במטרסדורף כלי 02־536855 בערב מ־8—10.

* בשכ״ת דירה 3 וחצי חדרים במרכז העיר עם מקיף וגז 03—227809.

* להשכרה־בדמי״פ דירה בת 3 חדרים גדולים בבקור ברוך, וברחוב יהוד קאל, וליד צפרי הכד, כיוונים מבחנ־נים, כניסה מיידית 03—286355.

* דירת 1½ חדרים, קומת קרקע + ארונות קיר + הסקה בקרית באגז ירושלים. בדמי״פ או בשכי״ה כניסה מיידית; בדבר פרטים לפנות כר כהן החוב עין יעקב 3, שכונת מאה־שערים כל היום.

תיווך

* דירות בית הגן ובכל חלקי העיר מלבר שטראוס 33 מ־10—1 338330 בבית: 527689.

* בשכונה דתית דירות פאר בנין 5־4־3 „שקליבי״ 03־322439.

* בסביבת גאולה דירה מפוארת בת 4 חדרים עם כל הנוחיות הג׳ 3 כווני אוויר קי״ב „שקליבי״ 03־322439.

* דירות 5 בשלבי בניה בסנהדריה פרטים „שקליבי״ 03־322439.

* דירות וקוטג׳ים חדשים בבירהב־הנביא, אחורי, הלפרט, 02—227236.

* בשערי חסד 3 חדרים בדרמ־פוקי 260 ל״י מיידית.

* דירה 4 חדרים חדשה, ... 350,000.

* 3 חדרים 280,000.

* בסנהדריה מרוחבה חדשה 4 חד־רים 265,000.

* 8 חדרים 440,000.

תוך הלפרט 03—327236 בבית: 02—285317 02—533597.

* בנינים שלמים למוסדות ולהשכ־רה (גם עם מעלית) הלפרט 03—327326.

* מגרשים בבית הגן, בסנהדריה וברמקי לבניה מיידית; יש אפשרות תמורת דירות תוך הלפרט 03־327236 בבית 02־285317 02־533597.

* רק למשכיר המורה 30 ל״י בשכיר דירתך בשכי״ה, ולהשכר תנאים מיוחדים, הרצליה באה שפ־רים 72 טלפון 288436.

ביקוש דירות

* מחפש דירה בסביבת גאולה עיר 3 חצי חדרים חדשה ת״ד 1111 בירושלים.

* אמריקאי מחפש דירה 3־4 חד־רים לקנות בירושלים ת. ד. 239 ירושלים.

* מעוניין לקנות 2 חדרים גדולים, מטבח, נחיות בקי״ב בסביבת גאולה מקור ברוך טלפון 03־526738.

הודעות

* חברת ביקור חולים ע״י אגודת ישראל. חולים הזקוקים או המעוניינים בביקורים בביתם בבי״ח או בצורה אחרת מתבקשים לפנות לחברת בקור חולים שע״י אגודת ישראל תל אביב במשרד הנהלתה:

מרכז אגודת ישראל רחוב ... ר׳ משה אונגר ... א. 1 ...בולה, רחוב שלמה 53, טלפון: 33032.

וכן ניתן לשאול כל״ם להולים וד־קוקים לכך, ביום שני ... בין השעות 7 בערב במשרדנו.

* בוגדות צעירה חבר ישיבה ד... כוללים המעוניינים במשמבה לקראת חג הפסח, יפנו לת. ד. 29 בני ברק.

בבני־ברק

למכירה

* דירת 3 חדרים ברבה אהרן בני ברק. למכירה לפנות זאבי טל־פון: 03—34214 בין 4.00 — 12.00.

* בבני ברק 3 חדרים גדולים ל־מכירה, כסירה מיידית, גלוק, רשב״ם 11, קומה ב׳.

* למכירה בבני ברק דירה נהדרת 2½ חדרים הדה קומה ג׳ 791793 משעה 2.

* למכירה דירת 3 חדרים הול ברחוב חפץ חיים בני ברק, טלפון 797164.

* למחיר הזלפה, באליהו הנביא, 4 חדרים + הסקה בדוגמה, מיידית, 03—787328 350,000.

* בהזדמנות 2½ חדרים ק״א אינדיב בני ברק דוגלו 14 בין 4—8 אחה״צ.

* בבני ברק למכירה דירה 2½ חד־רים גדולים + הול בדוחות מאד ל־... 784655 18—16 בשעות.

* למכירה 3 חדרים בקרית הרצוג גוד גדול 75 כב״ר במחיר מפתיע להתקשר 782201.

* דירה 3 חדרים בשלב גמר בניה 4 כוונים בבני ברק, 185 אלף ל״י.

* דירה 2½ — 3½ חדרים במרכז בני ברק, לפנות תוך דירתי בני ברק ר׳ טרפון 2 טל 784846.

* למכירה במחיר הזדמנות 2 חדרים גדולים + הול + חדר שמש + בירפסה מגורה, רבי עקיבא 93 א׳, בן ... בצהרים והערב תוקף.

* למכירה דירת חדר קומפלט פרטי סיק — מחזן רח׳ שפת אמת 14 ... משרדי רשי״י 3 בני ברק.

* למכירה 3 חדרים גדולים והול ... קומה ב׳ לפנות רח׳ בלוי 4. בני דירה 9.

* למכירה דירת 3 חדרים בבני־ברק, טלפון 748527 בשעות הערב.

להשכרה

* בבני ברק דירת חדר מרוהטת קומפלט, ק״א 237340 מ־17,00.

* בבני ברק 2½ חדרים מרוהטת בשכי״ה 780069.

* 2 חדרים מרוהטים להשכרה מיי־דית, לשנה, במרכז בני ברק 942585.

* בבני ברק בשכי״ה ½ ריהוט בלא 03—787273 בשעות הערב, 3 כווני אוויר.

* להשכיר 2½ חדרים בבני ברק רח׳ ירושלים 45, טל. 786260.

* להשכיר 3 חדרים גדולים מרוה־טים בסביבה שקטה יפה בבני ברק טלפון 787668.

להחלפה

* מעוניין להחליף לזמן מסוים ... לקיטה בברוקלין בוילה בבני ברק. 792820.

ביקוש דירות

* מעוניין לשכור דירה מרוהטת 3 חדרים עם טלפון בבני ברק 794187.

* מחפשים 3½—4 חדרים בסביבה רש״י או 2 דירות ... 786458 בני ברק.

* מעוניין לשכור דירה מרוהטת 3 חדרים ... 789690.

דירות למכירה

* בית חזון תבנה לבנין בפ״ס בני ברק ר׳ עקיבא 76 טל. 799301 פתוח מ־5—7.

ברחובות

* ברחובות באזור הולל, שני חד־רים הול ק. ב. (אפשרות להרחבה) 02—957318.

* למכירה דירה מפוארת 4 חדרים 125 מב״ר עם מעלית הסקה ... שיכון ... 755866.

* בהזדמנות 3½ חדרים קומה ג׳ למכירה בקרית קאליב ... 120 אלף ... קרופן 20 בני־ברק 03—783705.

נרשמו לנישואין

אצל הרב יעקב ליבא שלעזינגער ... בני ברק

...

מחירי מודעות מילים

ב„לוח המודיע״

ביום חול:

כל מילה 1.20 ל״י

בערבי שבתות:

כל מילה 1.50 ל״י

מודעות מתקבלות עד לשעה 2 בצהרים כדי שיופיעו למחרת היום

מכירות וקניות

* למכירה פריג׳ידר דגם 10 במצב טוב במחיר הזדמנותי 02—536727.

* שעונים שוויצריים גם בזהב, באחריות מלאה, בל, עמוס 4 בני־ברק, 790839.

* ב„דירה לדוגמא״ מיבצע השבוע: 1) מכונות כביסה בתשלומים עד שנה במחיר הרגיל. 2) מערכת שינה דגם ליאר בתשלומים עד חצי שנה (במחיר הרגיל) — בני ברק ר׳ עקיבא 133, קומה ב׳.

לידור

רהיטי יבוא

הצעה מיוחדת

חדרי שינה

כולל: 2 מיטות

(עם שידה לכל מיטה)

ארון ברוחב 2.41 מ״ש

עם 5 דלתות כפולות

ב־4000 ל״י

ת״א: דיזנגוף 233

בני־ברק:

רחוב רבי עקיבא 16

כלילת יופי

חליפות הריון

דוגמאות חדישות

במבחר גדול

תל־אביב, רחוב דיזנגוף 109

טלפון: 231948

מרכז המטבעות והמדליות

בירושלים

קניה, מכירה, החלפה

משלמים מחירים גבוהים

מרדכי בן־הלל 5

לוח היום

בס״ד יום שני ה׳ בשבט

חוק היומי: תמורה י״ב

הלכה היומית: פסח הפ״ב, י״ד־ט״ז

שבת המב״ש: לימוד מקראות, 18.

זמני היום

סוף זמן ק״ש	8,25
זמן שקיעת החמה מהר	5,02
זמן צאת הכוכבים	5,03
זמן נץ החמה	6,36

תורנות רופאים

ירושלים

משעה 8 בערב ועד לשעה 7 בבוקר תתנה בגן דוד אהום — השמה, מ־פאה עם רופא שתוזה בבקעם, פו־רים והופיע במשך כל שעות היציאה. טל. 101

בתל אביב

דיר הראובן, רח׳ אפשטיין 6, טל. 443261; דיר פהל, רח׳ בלוך 12, טל. 247860; רופא הורן במקיימי־אהום, טל. 101.

בחיפה

החנה מגן־דוד־אדום, חיפה, טלפון 101.

תורנות בתי מרקחת

ירושלים

ליל שבת: צה 15.

יום שבת: רחמה, הדר ילין 31

מוצאי שבת: בית וגן הפסגה 59

תל אביב

ליל שבת: כפר המדינה, רח׳ באייר 48; פרנקל גורג 28, שלמה המלך רח׳ שלמה המלך 78.

יום שבת: הנביאים, גורג 22; כפר המדינה רח׳ ה׳ באייר 48; יאני רחוב יהודה הלוי 62.

מוצאי שבת: בני דיזנגוף 124; פרנקל גורג 28; יאני יהודה הלוי 67

בני ברק

ליל שבת רפואה רבי עקיבא 62

שבת ומוצ״ש: צבת: גרדיה ביאליק 50, דבה גן.

רמת גן

ליל שבת: הפגן ביאליק 30.

שבת ומוצ״ש: גיבורה ביאליק 50

חיפה

ליל שבת הנשיא, הנשיא 33.

שבת ומוצ״ש: עליה רח׳ עליה 44.

נתניה

ליל שבת: הסגן ויצמן 13.

שבת ומוצ״ש: הרצל הרצל 24

פתח תקוה

ליל שבת אסותא ברון הירש 31

שבת ומוצ״ש: היורקין שטמפר 24.

באר שבע

שבת ומוצ״ש: הנגב קליי 108.

בת ים

שבת ומוצ״ש: בלפור רח׳ בלפור 90

ליל שבת: גני בת ים הנביאים 3

חולון

ליל שבת: נאות הל״ אילת 36.

שבת ומוצ״ש: אסותא סוקולוב 4

הרצליה, רמת השרון, רעננה, כפר סבא רמהלים

ל״ל שבת: רמת השרון אוסישקין 41.

המודיע

נוסד ע״י ... ירושלים

...

קבלת מנויים בחו״ל:

Y. A. ZISHINSKY

1672-53rd Street

Brooklyn, N. Y. 11204

Tel. 851-5016

851-5100

דפוס „המודיע״

דפוס „המודיע״

מתכבד להודיע לקהל הרחב

כי עם קבלת ציוד חדש

ומבחר אותיות מכל הסוגים

מקבל לביצוע כל סוגי עבודות דפוס

• עתונים • שבועונים • ירחונים

• חוברות • ספרים • מודעות

• כרטיסי ביקור • הזמנות לכל אירוע

ביצוע דייקני, יעיל ומהיר ✶ שרות אדיב

✶ מחירים נוחים ביותר ✶

ירושלים, אזור תעשיה מקור ברוך, רח׳ יהודה המכבי

טלפונים: 222258 — 526005

דפוס „המודיע״

[illegible] من الأصل

هكذا من الأصل

הקריאה המוצעת ... הנהלת הרשויות ... :

עובדי מפעלי ים המלח הפעילו את מתקני היצור

7 פועלים נפצעו ★ המנכ"ל: הפציעה בגלל חוסר ידע טכני, הפועלים: הפסקה מכוונת של החשמל ע"י מנהל היצור ★ הממונה על יחסי העבודה זימן פגישה להבוקר

עובדי מפעלי ים המלח הפעילו אתמול את מתקני הייצור בסדום, למרות החלטת ההנהלה להשבית את העבודה במפעלים ולהוציא את הפועלים לחופשה. על פי החלטה מועצת הפועלים ... [illegible]

תוך כדי כך נפצעו 7 פועלים, שאחד מהם אושפז עם שבר בגולגולת. מנכ"ל המפעל כתב, כי הפועלים נפצעו בגלל הפעלה בחוסר ידע טכני ... [illegible]

[illegible]

מועצת העובדים: ההשבתה — הפרה חמורה

כ־400 מתוך 950 עובדי המפעל ... [illegible]

פצועים בשעה ההיאה להפסיק את זרם החשמל

[illegible]

הפסקת היצור תוך 3 ימים

[illegible]

המנהל הודיע הצעותיו לפתרון המשבר

[illegible]

ירבי: אסור לוותר בקיצוניות על שטחים

לא ידוע על לחצים אמריקניים

[illegible]

למרות התנגדות ועד עובדי התחזוקה:

נווטים ב"אל־על" יישלחו לקורס הסבה

[illegible]

במוסקבה שוב שואלים: מה קרא לברז'נייב?

נעדר מפגישה עם ראש ממשלת אוסטרליה

— מאת ק. ק. תאדר —

[illegible]

ברז'נייב סבל משפעת וחום גבוה

[illegible]

> ## קרן אברמוביץ־צייטלין
> **למתן פרס למחקר ספרותי במדעי היהדות**
> **בסך 1,000 דולר**
> מודיעה כי השנה זכו בפרס לתשל"ג ותשל"ד
> הרב **צבי הלוי רבינוביץ**, הרב הראשי להר"ה האריר
> על יצירתו "עולם אחר"
> הרב **דוד צבי אליאר**, משגיח רוחני בישיבת איתרי,
> על יצירתו "דרך אמונה"
> ופרופ' **חיים ליפשיץ**, על כלל ספריו בנושא תורתו של הרב קוק זצ"ל, מערכת "רואה האחדות"
> מטרות הקרן: "לעודד הוגי דעות וסופרים לחבר יצירות שיהא בהן כדי להסביר את אמונת ישראל, תורתו ומצוותיה לאנשים שחונכו על ברכי המדע"
> **מחברים מוזמנים בזה לשלוח יצירותיהם ב־6 העתקים, עד לראש השנה תשל"ו (5 בספטמבר 1975) אל נאמן הקרן —**
> **החברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ**
> רח' יהודה הלוי 30—32, תל־אביב
> **היצירות לא תוחזרנה למחברים!**

הבהיא בביהמ"ד דגוה בסעודת ה' שבט

[illegible]

הר"ר ישראל זבר ז"ל

בירושלים נפטר אתמול, בהגיעו ה־67, הר"ר ישראל זבר ז"ל ... [illegible]

עשרים שנות מסילת רשיון בעקבות תאונה

[illegible]

פולסקי: תנאי הקיום ברוסיה — אלוץ להתבולל

טוען ש־4 מליון יהודים מצויים בבריה"מ

[illegible]

פועל נהרג בתמנע מגרש סלע שנפל

[illegible]

נדחה מתן גזה"ד במשפט בן־ציון

[illegible]

רעידת אדמה בדרום איטליה

[illegible]

נבעלה רעידת "חרות"

[illegible]

תחזית מזג אויר

מעונן חלקית ויתכן גשם בקומי. תשקיף לשבת — מעונן חלקית.
הטמפרטורות: ירושלים 6—11; תל אביב 8—16; חיפה 8—17.

> למכירה
> **ספר תורה ישן**
> במצב טוב
> טל. 281775 בשעות 5—8 אחה"צ

קרית הרי"מ לוין

הקריה החרדית לזוגות צעירים ומשתכנים חרדיים
בצפון תל אביב, שכ' רמת החייל, רח' דבורה הנביאה 97—85
בקרבת ישיבת "חידושי הרי"ם"

הודעה חשובה

נותרו מספר דירות בשלב בניה ד', בגודל שלושה וחצי חדרים
בהתאם להוראות משרד השיכון ימכרו דירות אלו במחירים שלפני הפיחות
החל מ־1 לפברואר 1975 יועלו מחירי הדירות ב־10 אחוזים

- ★ מחיר הדירה החל מ־140 אלף ל"י
- ★ משכנתא בסך 50 אלף ל"י בתנאים נוחים.
- ★ משכנתא מוגדלת לבעלי זכויות לשיכון.
- ★ הכניסה בסוף שנת תשל"ה.
- ★ תחבורה נוחה לכל המקומות.

באוטובוסים 75, 42, 40, 28, 22, 21, 20, 6.

משרדי מכירות:

תל־אביב במשרד "נכסים", רח' ציון זרד 6, פנת בלפור 24 טלפונים: 625416, 622030
בכל יום בשעות 1—8 לפנה"צ, 7—4 אחה"צ

קרית הרי"מ לוין — בשטח הקריה
בכל יום ראשון בשעות 10—9 בבקר יציאה ממשרד "נכסים" בשעה 8.30 בבקר

בני־ברק מיצוד סמינר "בית יעקב", רח' רבי עקיבא 56 קומה ב' (בחצר), טלפון 785838
בימי שלישי וחמישי בשעות 7—5 אחה"צ

ירושלים ל. גובנר, אצל לב, בתי ניטין כפ' 6, טל. 288490
בימי שני, שלישי ורביעי, בשעות 4—3 אחה"צ

הקריה מוקמת ע"י חברת "שכון עובדים" בע"מ

פרוספקט יישלח לכל דורש

מרכז החינוך העצמאי
מתיבתא "סיני" קרית אליהו חיפה

הזמנה

הצבור מוזמן בזה לכנס התעוררות שיתקיים בעז"ה
ביום שני ח' שבט (20.1.75) באולמי "נועם"
רח' תל אביב 20 (מול המתיבתא) בשעה 6.30 בערב
ינאמו: הרב הגאון ר' **דוד כץ** שליט"א
ראש ישיבת משכן יעקב
הגאון ר' **שלום שבדרון** שליט"א מירושלים
מקום מיוחד לנשים · **בכבוד רב**
ההנהלה

כולל הרשב"י בעיה"ק צפת
טלפון: 067-31047 ת.ד. 63 צפת

הודעה חשובה
עם הרחבת מסגרת הכולל
מתקבלים אברכים מעדות המזרח
עם תנאים טובים, והשתתפות בשכר דירה
אברכים המעונינים יפנו בהקדם לכתובת הנ"ל
ההנהלה

נשי אגודת ישראל — ירושלים

שוק־בזר גדול
של דברי חורף

יתקיים בע"ה בימים שני, שלישי, רביעי, חמישי ח'—י"א שבט תשל"ה — 20 עד 23 בינואר 1975
במועדון צעירי אגודת ישראל, רח' שטראוס 21
מבחר גדול של דברי הלבשה ועוד
במחירים זולים מאד!
מכירה מיוחדת של דברי גברים
ביום רביעי י' שבט בשעות 2—7
וביום חמישי כ"9 בבקר עד 2 בצהרים
הכנסות ה"שוק" קודש לצדקה
הועדה המארגנת
מחסן הבגדים ברח' משה הגוז 11, שכונת זכרון משה
פתוח לקהל כל יום שני משעה 9.30 עד 11.30
כל יום רביעי משעה 4.30 עד 6.30

לארבע יבשות בחברה טובה
לאירופה, ארה"ב, אוסטרליה ודרום אפריקה
טיסות קבוצתיות מוזלות
בתי מלון ופנסיונים כשרים
תעריפים מוזלים לתלמידי ישיבה
"עולמי" חברה לנסיעות ותיירות בע"מ
רח' בן יהודה 66 ת"א טל. 220366 — 223636

לבנות הנעורים
שמלות בדוגמאות בלעדיות
גם במידות קטנות
גיל שתים עשרה
"בשמת", דרורי, ירושלים 17, בני־ברק

דרושים
לעבודה במשרד גדול בתל אביב
פקידים לעבודה אירגונית ומשרדית
במשרה מלאה ובמשרה חלקית
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב
לת.ד. 29070 תל־אביב

ברכת מזל טוב נאמנה
לידידנו הנכבד
הרב **שמואל דיקמן** הי"ו
מבוד עצור בביהכנ"ס שלנו
לרגל אירושי הבת תחי' עב"ג בשטומ"צ
יזכו לרוות נחת ומכל יוצ"ח רב נחת ואושר כל הימים
הסתדרות צעירי אגודת ישראל
ביהכנ"ס לצעירים ונוער
חיפה

ברכת מזל טוב לבבית
לחברנו הנעלה
הב' **יששכר וים** הי"ו
מבחירי ישיבת סלבודקה
בן ידידנו הדגול הר"ר **אליעזר** הי"ו
לרגל **אירושיו** עב"ג בשטומ"צ
בורא עולם בקנין השלם זה הבנין
הסתדרות צעירי אגודת ישראל בא"י
סניף רחובות

הסתדרות צעירי אגודת ישראל באה"י
סניף בני ברק

בליל ש"ק פרשת בא, ו' שבט תשל"ה בשעה 8
בבית הכנסת המרכז של צא"י, רח' ר' עקיבא 79
מסיבת ליל שבת ולימוד פרשת השבוע
בהשתתפות הרב **צבי יהודה וולנר**
ראש כולל צאנז בבני־ברק
ציבור לומדי תורה, חברים ואוהדים מוזמנים
מסיבה זו נערכת מדי ליל שבת בשבת במקום
ובשעה הנ"ל בהשתתפות רבנים ומרצים שונים

הסתדרות צעירי אגודת ישראל באר"י
ההנהלה הארצית

ביום ראשון ז' שבט בשעה 4.30 אחה"צ באולם סניף צא"י
רח' איכילוב 3 פתח תקוה תתקיים אי"ה
ישיבת מליאת ההנהלה הארצית
סדר היום מפורט בהזמנות
החברים מוזמנים

פינתנו
מועדון האשה החרדית שליד סמנ' בית יעקב ירושלים

הננו שמחים להודיע על פתיחת
אולפן לעברית
לנשים ולנערות חרדיות בירושלים הן לעולות חדשות והן לותיקות
מפגש היכרות ראשון בין התלמידות המורה לעברית ייערך
בעז"ה ביום רביעי י' שבט בשעה 5 אחה"צ
בסמינר בית־יעקב הדר מס' 18.
להתראות

בית ספר "חורב" רמת גן

מציג את המחזה המרשים
"שר האוצר היהודי"
(יועץ המלך על פי להמן)
בבימוי של **משה הינמן**
שיתקיים אי"ה ביום שני, ט"ו בשבט תשל"ה (27.1.75)
בשעה 8.00 בערב
באולם "אהל שם" תל־אביב, רח' בלפור 30
כרטיסים להשיג:
ברמת גן בביה"ס "חורב" רח' ארלוזורוב 61, טל. 724103
בבני־ברק "רדיו רוזי" ה. ביכלר, רח' רבי עקיבא 66
"רדיו אורי" מ. טברסקי, רח' רבי עקיבא 32
בתל־אביב מכניה מ. פלר, רח' שינקין 53
ובערב ההצגה בקופת האולם
מקומות מיוחדים לנשים
להצגה היומית בשעה 4 אחה"צ כל הכרטיסים נמכרו